

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleidingen
Theater en Docent Theater
voltijd

HKU - Hogeschool voor de Kunsten
Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleidingen
Theater en Docent Theater
voltijd

HKU - Hogeschool voor de Kunsten
Utrecht

CROHO nr. 34860 en 34745

Hobéon Certificering

Datum

30 september 2021

Auditpanel

Drs. J.E.J. Rutten

Drs. T.H.G.W. Kokkelmans

J. Tjon A Fong MA

Drs. G. Beckmann

N. de Wringer

Secretaris

G.G. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	37
6.	AANBEVELINGEN	38
BIJLAGE I	Scoretabellen	39
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	41
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	47
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	48

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDINGEN (zoals in croho)	1. Theater 2. Docent Theater
registratienummer croho	1. 34860 2. 34745
domein/sector croho	1. Taal en cultuur 2. Onderwijs
oriëntatie opleidingen	Hbo
niveau opleidingen	Bachelor
graad en titel	1. Bachelor of Arts 2. Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	1. i) Acting, ii) Writing, iii) Theatre Design, iv) Interactive Performance Design 2. N.v.t.
locatie	Utrecht
variant(en)	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	24 en 25 juni 2021

2. SAMENVATTING

De *school*¹ HKU Theater biedt twee bacheloropleidingen aan: Theater en Docent Theater. Daarbinnen zijn vijf studiepaden/afstudeerrichtingen ingericht vanuit de disciplines acteren, schrijven, theatervormgeven, interactieve omgevingen, performances ontwerpen en lesgeven/begeleiden. De *school* heeft de afstudeerrichtingen bewust Engelse benamingen gegeven, bedoeld om internationale samenwerking en begrip van de inhoud en focus van de afstudeerrichtingen te vereenvoudigen.

De afstudeerrichting **Acting** leidt op tot acteur en acteur-theatermaker. Afgestudeerden werken in de professionele beroepspraktijk, met name in theater, film, televisie, festivals.

De afstudeerrichting **Writing for Performance** leidt op tot dramaschrijver. Afgestudeerden schrijven voor theater, film, televisie, radio en internet. Ook zijn ze werkzaam als docent, columnist, dichter en/of schrijver van literaire teksten of artikelen.

De afstudeerrichting **Interactive Performance Design (IPD)** leidt op tot ontwerper van ervaringen. De studie richt zich op de combinatie van interactiviteit, performativiteit en theater: artistieke installaties, vaak met live deelnemers en interactief theater.

De afstudeerrichting **Theatre Design (TD)** leidt theatervormgevers op. De afgestudeerden maken ontwerpen voor diverse vormen van theater in het eigentijdse: grote zalen, kleine zalen of op locatie. De werkerreinen zijn: locatietheater, dans, mime, muziektheater, teksttoneel, televisie, ontworpen ervaringen, reclame, manifestaties, festivals en tentoonstellingen.

De opleiding **Docent Theater** – door de *school* de afstudeerrichting **Theatre in Education** genoemd – leidt op tot docenten theater voor het eerstegraads gebied in het formele onderwijs. Afgestudeerden kunnen ook aan het werk in werkgebieden van o.a. de kunsteducatie en de cultuurparticipatie, cultuurinstellingen, amateurkunst maar ook in sectoren als welzijn en gezondheidszorg. Meestal voeren alumni een gecombineerde beroepspraktijk en zijn zij werkzaam voor verschillende opdrachtgevers.

Onderstaande samenvatting betreft de opleiding Theater en de opleiding Docent Theater.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De opleidingen Theater en Docent Theater baseren zich aantoonbaar op het landelijk vastgestelde beroeps- en opleidingsprofiel van Theater respectievelijk Docent Theater. Beide profielen zijn recent herijkt. Daarbij is ook opnieuw gezorgd voor aansluiting op internationale eisen en op het niveau voor de bachelor.

De opleidingen stemmen regelmatig af met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het theaterwerkveld, waaronder de werkveldcommissie, over de doelstellingen en de opzet en inhoud van de vijf² afstudeerrichtingen (inclusief de opleiding Docent Theater). Het auditteam acht het met het oog op de opleiding Docent Theater belangrijk dat er in de werkveldcommissie nu ook een vertegenwoordiger vanuit het voortgezet onderwijs aansluit.

De opleidingen van de *school* HKU Theater hebben een duidelijk eigen gezicht dat herkend wordt door studenten, alumni en werkveld. De *school* ziet het maak- en uitvoeringsproces van theater als een coöperatieve interactie en zorgt op verschillende manieren voor samenwerking tussen disciplines/afstudeerrichtingen binnen de opleidingen.

Zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater besteedt expliciet aandacht aan het ontwikkelen van onderzoekend en reflectief vermogen. Beide opleidingen beschouwen onderzoek als een intrinsiek onderdeel van een maak- en leerproces. Ook de internationale dimensie is bij verschillende competenties voor de student Theater en de student Docent Theater terug te zien.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat beide opleidingen voldoen aan de basiskwaliteit en komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor zowel Theater als Docent Theater.

¹ HKU is georganiseerd in negen academies, die zij *schools* noemt (uitgesproken op z'n Engels). Dit woord is in onderstaand rapport telkens cursief geschreven.

² vijf afstudeerrichtingen: dit is dus inclusief de opleiding (richting) Docent Theater

Onderwerp 2. Programma

Beide opleidingen hebben in een competentiematrix en in de modulebeschrijvingen van de vijf afstudeerrichtingen inzichtelijk gemaakt in welke modules de studenten in elk studiejaar werken aan welke competenties en leerdoelen. Door het hele programma te volgen, kunnen de studenten alle beoogde competenties ontwikkelen.

De curricula van de vijf afstudeerrichtingen verschillen vanaf het eerste studiejaar van elkaar en hebben allemaal een eigen opbouw en structuur. Wel kennen ze allemaal eenzelfde en duidelijk herkenbare fasering in vier ontwikkelfases: verkennen (jaar 1), verdiepen (jaar 2), profileren (jaar 3), professionaliseren (jaar 4). Ook kennen ze alle vijf i) een instrumenteel, ii) een profilerend en iii) een coöperatief spoor.

In het 'instrumentele spoor' worden alle vakvaardigheden geoefend, gekoppeld aan de bijbehorende competenties. In het 'profilerend spoor' leren de studenten Theater zich steeds verder te profileren als acteur, ontwerper, schrijver. Zij maken of schrijven o.a. zelf een theaterstuk of ontwerpen een installatie of belevenis. Bij de opleiding Docent Theater ligt de focus in dit spoor op de doorontwikkeling van alle competenties. Studenten maken o.a. een theaterstuk en kiezen voor een binnen- of buitenschoolse stageplek waarin ze zich verder willen profileren.

In het 'coöperatieve spoor' komen alle afstudeerrichtingen bij elkaar en staat samenwerking tussen de verschillende disciplines centraal. Dit past bij het profiel van de *school*.

Theorie komt aan bod in het zogenoemd 'praxis³-onderwijs' in de modules 'De Rivier'. De studenten zitten daarbij in gemengde groepen en ook de begeleidende docenten van de vijf afstudeerrichtingen zijn gemixt. In 'De Rivier' wordt repertoirekennis, geschiedenis, dramaturgie en ondernemerschap aangeleerd en toegepast in werk- en reflectiesessies en maakweken. Veel studenten willen meer theoretische verdieping. De docenten lieten weten zelf ook nog zoekende te zijn en stellen op basis van evaluaties onderdelen bij. Ook de aandacht voor ondernemerschap in het curriculum mag van de studenten toenemen.

De studenten ervaren dat zij over het algemeen veel invloed hebben op de lessen en hun eigen leerproces. Zij mogen hun eigen pad/leertraject kiezen.

De curricula van de afstudeerrichtingen zijn sterk praktijkgericht. Dit is terug te zien in de projecten, onderwijs dat steeds meer op de beroepspraktijk gaat lijken, stages die passen bij de eigen ambities en profilering waarin de studenten voldoende en relevante praktijkervaring kunnen opdoen en zich kunnen ontwikkelen.

In alle afstudeerrichtingen is veel aandacht voor onderzoek. Afhankelijk van de richting is dit onderzoek naar materialen, schrijfstijlen, bronmaterialen, maakprocessen, ervaringen. Bij de opleiding Docent Theater is onderzoek een van de drie leerlijnen en doen studenten o.a. onderzoek naar zelf spelen, begeleiden van spel als maker en docent en inzet van spelmethodieken. Aandachtspunt is nog het schriftelijke reflecteren aan de hand van theorie/bronnen. (Zie standaard 11.)

In elke afstudeerrichting krijgen de studenten de gelegenheid kennis en ervaring op te doen in een internationale context. De *school* HKU Theater kent een rijke internationale omgeving met verschillende samenwerkingsverbanden en uitwisselingsprogramma's.

De actuele thema's 'diversiteit' en 'inclusie' krijgen aandacht, maar de studenten zijn 'hongeriger' en de docenten lopen hierin eigenlijk nog 'achter de studenten aan'. Mooi voorbeeld is de diversiteitsdag S.U.N.⁴ die door de studenten wordt georganiseerd. Het is belangrijk dat 'diversiteit' geen los onderwerp wordt, maar geïntegreerd wordt in alle lessen, zodat het opleidingsbreed/in de gehele opleiding een gedeelde verantwoordelijkheid wordt. De door studenten als hoog ervaren studielast is een aandachtspunt. De docenten zijn voornemens o.a. 'rust en contemplatiemomenten' in te bouwen.

Beide opleidingen hebben het onderwijs tijdens de coronacrisis zo goed mogelijk online voortgezet en ook onderzocht welke modules en activiteiten in de fysieke ruimte voortgezet moesten worden om studievertraging te voorkomen.

³ met 'praxis' beschrijft de *school* HKU Theater de samenvoeging van theorie en praktijk. Daarin staat het kijken, denken en doen centraal.

⁴ S.U.N. staat voor Speak Up Now

Ook hebben zij bijgehouden waar er eventuele (individuele) vertraging was opgetreden en zijn essentiële lessen herhaald en toetsen naar een later moment verplaatst. Dat acht het auditteam sterke punten.

De afstudeerrichtingen hanteren een zorgvuldig selectieproces, passend bij de specifieke eisen aan de potentiële acteur, schrijver, vormgever, docent.

Het auditteam is positief over het programma van de vijf afstudeerrichtingen. Het komt om deze reden tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 2 tot en met 5 voor zowel de opleiding Theater als Docent Theater.

Onderwerp 3. Personeel

De vijf afstudeerrichtingen van de *school* HKU Theater worden verzorgd door goed gekwalificeerde, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken vaste docenten (124) met een veelal kleine aanstelling en door een groot aantal gastdocenten (circa 150).

De directeur van de *school* die drie jaar geleden is aangetreden vervult een belangrijke voortrekkersrol in de nieuwe koers die HKU Theater nu vaart. 'Er is met hem een nieuwe wind gaan waaien en de *school* treedt nu goed naar buiten. Dat laatste is vooral voor de studenten heel belangrijk', aldus de werkveldvertegenwoordigers.

Alle vaste docenten beschikken over een ruime mate van onderwijservaring. Er is sprake van een brede spreiding in expertise om het onderwijs in de vijf afstudeerrichtingen te kunnen verzorgen. De meeste docenten hebben een beroepspraktijk naast hun aanstelling in het onderwijs. Daarmee zorgen zij voor een verbinding met het actuele werkveld. Docenten die meerstemmig zijn in hun beroepservaring, worden *school*breed ingezet bij modules in het coöperatieve spoor van de curricula. Dat acht het auditteam van grote meerwaarde binnen HKU Theater.

De studieleiders sturen het docententeam van hun eigen afstudeerrichting aan. In de gesprekscyclus komen de ontwikkelambities van de docenten aan bod. De teamleiders zien ook toe op de kwaliteit van de gastdocenten die worden ingezet in hun afstudeerrichting en voeren hierover gesprekken.

Via de werving van nieuwe docenten streeft de *school* HKU Theater naar meer diversiteit in het docententeam. Niet alle afstudeerrichtingen zijn hierin al even succesvol. Het openbreken van de 'canon'/het referentiekader van het docententeam is een manier om de opleidingen beter op het maatschappelijk debat en het actuele werkveld aan te sluiten. Via 'educate the educator' zorgt de *school* thans voor scholing en vooral bewustwording van de docenten op de thema's diversiteit en inclusie. Het is belangrijk dat de docenten in dit kader nu zelf de verantwoordelijkheid op zich nemen voor inbreng en niet op de studenten (blijven) leunen.

Het auditteam is zonder twijfel positief over de kwaliteit van de docenten en gastdocenten en komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De ruimtelijke en materiële voorzieningen voldoen, zij het dat er vanwege het achterstallige onderhoud, ongemakken en onmogelijkheden op dit moment ook veel kritiek is op de twee gebouwen aan het Janskerkhof. Dit heeft de aandacht van het management en verbetering van de huisvesting is ook een HKU-breed actiepoint. Sterke punten zijn de theatersfeer die de gebouwen ademen, de actieve zoektocht van de directie naar alternatieve locaties - soms aan de zogenoemde rafelranden van de stad - en het steeds beter zichtbaar maken van de studenten en theater voor publiek en werkveld in de stad Utrecht.

De studiebegeleiding door de vier tutoren per afstudeerrichting is adequaat. Studenten zijn positief over de korte lijnen met de tutoren en met de docenten die veelal als coach optreden. Sterk punt is de expliciete aandacht voor studentwelzijn. In de coronatijd hebben tutoren en docenten veel aandacht besteed aan het volgen en begeleiden van de studenten. Dat was belangrijk, want velen hadden het zwaar daar theater juist ontstaat in interactie/in de ontmoeting in de (deels) fysieke ruimte.

De meeste studenten waren evenwel lovend en positief over hun docenten, de flexibiliteit en het luisterend oor dat hen is geboden.

De informatievoorziening via de centrale Onderwijs- en Studentzaken, de nieuwsbrieven en de studentportal is adequaat.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande sterke punten en met in achtneming van het aandachtspunt van de huisvesting tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 8 en 9 voor zowel de opleiding Theater als Docent Theater.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

In het Kwaliteitsplan 2020-2025 heeft de *school* duidelijk beschreven hoe zij de kwaliteit van de opleidingen borgt. De *school* heeft scherp in beeld wat al goed gaat en wat nog verbetering behoeft. Ze zorgt ervoor dat de PDCA-cyclus rond komt. De kwaliteitsdocumenten hebben een transparante en duidelijke structuur.

De opleidingen borgen de kwaliteit zowel via de formele overleggen en evaluaties als via informele (panel)gesprekken in de zogenoemde wandelgangen. Studenten, docenten, werkveld, alumni en examencommissie zijn nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. Er wordt goed naar hen geluisterd, aldus studenten, werkveld en alumni. Als iets beter moet, dan wordt dat opgepakt; soms al direct, soms later in het jaar of in het volgende studiejaar. De *school* HKU Theater vormt een hechte gemeenschap, waarin duidelijk sprake is van een kwaliteitscultuur.

De opleidingen Theater en Docent Theater voldoen aan de basiskwaliteit en het auditteam komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 9 voor beide opleidingen.

Onderwerp 6. Toetsing

De *school* HKU Theater heeft haar visie op het toetsen en beoordelen en het systeem van toetsen en beoordelen duidelijk beschreven in haar Toetsplan 2020-2021. De afstudeerrichtingen zorgen er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

Het toetsen en beoordelen vindt zowel formatief als summatief plaats. Het formatief beoordelen is vervlochten in de dagelijkse lespraktijk: bij elke bijeenkomst wordt er geoefend, gepraat en gereflecteerd op het werk, op het proces en op de keuzes die studenten maken. Dit gebeurt in de vorm van feedback en feedforward via self-review, peerreview en docentreview.

Summatieve toetsing gebeurt op module-niveau en via integrale toetsen waaronder de vakfasetoets aan het einde van studiejaar 1 en het afstudeerprogramma bij de afronding van de studie. Bij de integrale toetsing zijn meerdere examinatoren betrokken en bij het afstuderen ook externen vanuit het werkveld. Het auditteam is te spreken over de opzet en inhoud van de afstudeerprogramma's en vindt het mooi dat daarin veel integratie is terug te zien.

Het geven van uitgebreide(re) schriftelijke feedback op de beoordelingsformulieren en het meer tijd nemen voor het gesprek over nog te ontwikkelen punten, verdient nog aandacht.

De afstudeerrichtingen hebben in samenspraak met de examencommissie op een adequate wijze het toetsen en beoordelen in de coronatijd aangepast, waarbij waar nodig wel de toetsvorm of het moment van toetsing werd aangepast, maar er geen concessies zijn gedaan aan de toetsing van de beoogde competenties en leerdoelen.

De examencommissie controleert met name op procesniveau. Het is belangrijk dat de commissie ook zelf zicht houdt op de inhoud van de toetsen en de beoordelingen en ook zelf kennisneemt van de inhoud van de eindwerken en/of zich daarover door externe deskundigen laat informeren. Tevens is het essentieel dat de commissie zorgt dat zij jaarlijks op tijd van de afstudeerrichtingen dekkende lijsten van examinatoren en hun bekwaamheden krijgt, zodat zij haar wettelijke taken - i.c. het aanwijzen van examinatoren - naar behoren kan uitvoeren.

Voorheen kwam het nog voor dat de teamleider examinatoren voordraagt, waarvan de examencommissie niet kan terugvinden of zij voldoen aan alle formele eisen.

Het auditteam is positief over de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 10 voor zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater. De aandachtspunten voor de examencommissie staan dit oordeel niet in de weg daar het auditteam positief is over de wijze waarop de beide opleidingen toetsen en beoordelen.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

Alle studenten van de vijf afstudeerrichtingen van Theater en Docent Theater hebben in hun verschillende eindwerken (portfolio's, onderzoeksverslagen, voorstellingen, ontwerpen en andere eindproducten) aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam acteur, schrijver, vormgever, maker of docent. Alle studenten hebben terecht hun diploma gekregen. Ze hebben zich bijvoorbeeld laten zien als breed inzetbare acteur, conceptueel/creatief maker op de vloer, geëngageerd schrijver, maker van authentiek werk met een eigen signatuur, maker van een boeiende interactieve installatie of bevlogen en inspirerende theatermaker en docent voor een groep.

Aandachtspunt in met name de onderzoekswerken is nog de mate van schriftelijke reflectie van veel van de studenten en de onderbouwing aan de hand van theorie en bronnen. Vaak gaat het slechts om een persoonlijke reflectie zonder gebruikmaking van externe referentiepunten, zoals theorie, good practices en dergelijke. Sommige onderzoeken hadden meer maatschappelijke relevantie mogen hebben en/of hadden meer mogen laten zien dat de studenten zich bewust zijn van het maatschappelijk veld waarin zij opereren.

Dat de afgestudeerden het beoogde niveau hebben behaald blijkt ook uit de wijze waarop zij op allerlei plekken en in verschillende rollen in het theaterwerkveld of in een vervolgopleiding – hbo-master of wo-opleiding – functioneren en uit de tevredenheid van het werkveld en de alumni over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. Alumni laten weten dat ze in principe voldoende zijn toegerust om in het werkveld aan de slag te gaan. Velen hebben een hybride beroepspraktijk. Het al tijdens de opleiding opbouwen van een netwerk is voor allen essentieel geweest om werk te vinden/te krijgen.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 11 voor zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater.

Algemene conclusie:

Het auditteam is positief over de beweging die de opleidingen hebben ingezet. Van alle gremia heeft het auditteam gehoord over de stappen die er inmiddels al gezet zijn en over de crossovers en de muren die zijn afgebroken, over de onderlinge samenwerking en de ruimte die er is voor studenten om een eigen studiep pad te volgen. Het is belangrijk dat de opleidingen/de afstudeerrichtingen deze beweging nu 'verduurzamen'.

Het auditteam is van oordeel dat zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater voldoen aan alle standaarden. Het eindoordeel luidt daarom 'positief' voor beide opleidingen. Het auditteam adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de opleiding Theater en de opleiding Docent Theater.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te op 30 september 2021.

3. INLEIDING

Het auditteam heeft ervoor gekozen zijn bevindingen en oordeel over de opleidingen Theater en Docent Theater vanwege de overeenkomsten en verbindingen die er bestaan tussen de opleidingen en afstudeerrichtingen in één rapport te beschrijven. Over de aspecten waarop de opleidingen en afstudeerrichtingen van elkaar verschillen, zijn in onderstaande rapportage aparte beschrijvingen opgenomen.

Clustervisitatie Theater en Docent Theater

Het cluster Docent Theater bestaat uit zes opleidingen. Het cluster Theater bestaat uit vier opleidingen. De audits zijn uitgevoerd door panels van twee evaluatiebureaus. In de auditpanels is gezorgd voor overlap van panelleden, voorzitters en secretarissen, die meerdere audits in de beide clusters hebben uitgevoerd.

De onderwijsinstelling

HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - bestaat uit negen *schools*, die een breed palet aan opleidingen bieden op het gebied van Kunst, Media en Creatieve industrie. De *schools* hebben een eigen plek (letterlijk en figuurlijk) en een eigen sfeer, die duidelijk herkenbaar is in de gebouwen. Studenten kunnen gebruik maken van alle voorzieningen op elke HKU-locatie: van werkplaatsen met een breed assortiment aan apparatuur, studio's, mediatheken en uitleenbalies.

HKU kent vier expertisecentra te weten i) Onderzoek/Innovatie en Internationalisering, ii) Leven lang leren en onderwijsinnovatie, iii) Creatieve Technologie, iv) Creatief Ondernemerschap en twee lectoraten, te weten i) Performatieve maakprocessen, ii) Kunst en professionalisering. Per 15 augustus 2021 start er een nieuwe lector 'Creatieve maakprocessen en ondernemerschap'.

HKU heeft als motto 'De Kunst van HKU - nieuwe verbindingen, nieuwe toepassingen'.

Karakteristiek van de opleidingen Theater en Docent Theater

De *school* HKU Theater bestaat uit twee bacheloropleidingen (Theater en Docent Theater) en de masteropleiding Scenography⁵.

De *school* HKU Theater is een *school* met een actuele, interdisciplinaire en coöperatieve visie op het vakgebied theater. Er wordt bij studenten een sterk beroep gedaan op de ontwikkeling van het omgevingsbewustzijn en theatermakerschap. Projectmatig onderwijs en creatieve technologie zijn daarbij belangrijke didactische en artistieke middelen.

De *school* HKU Theater biedt binnen haar twee bacheloropleidingen vijf studierpaden/afstudeerrichtingen aan. De opleiding Theater kent vier richtingen:

- i) Acting⁶
- ii) Writing for Performance
- iii) Theatre Design
- iv) Interactive Performance Design

De vijfde afstudeerrichting is de opleiding Docent Theater, die binnen de *school*

v) Theatre in Education wordt genoemd.

In onderstaand rapport is de naam 'Docent Theater' aangehouden. Daar waar sprake is van vijf afstudeerrichtingen, wordt dus met de vijfde afstudeerrichting de opleiding Docent Theater bedoeld.

Beide opleidingen worden aangeboden in een voltijdvariant.

⁵ De master Scenography maakt deel uit van de Master of Arts in Fine Art and Design.

⁶ De *school* heeft de studierpaden bewust een Engelstalige benaming gegeven, bedoeld om internationale samenwerking te vereenvoudigen

Ontwikkelingen sinds de vorige visitatie (2014)

Het auditteam van de vorige audit was positief over de kwaliteit van de beide opleidingen. Door de auditcommissie werden enkele generieke aanbevelingen specifiek uitgelicht:

- Nadere aandacht voor de samenstelling van de werkveldcommissie
- Representatie van de disciplines in het docententeam
- Beoordelingsformats goed bewaken
- Interne uitwisseling en samenwerking bevorderen
- Processen van begeleiding en beoordeling verdelen over personen in de organisatie.

Met deze aandachtspunten en andere ontwikkelpunten is de *school* zijn de vijf afstudeerrichtingen in gezamenlijkheid aan de slag gegaan. Ze hebben actielijnen uitgezet en ontwikkelambities geformuleerd.

Een van de acties was de samenstelling van de werkveldcommissie aan te passen zodat deze een afspiegeling vormt van de verschillende disciplines. Ook zijn de beoordelings-, verslagleggings- en administratieve procedures rondom het toetsen en beoordelen in samenwerking met de ondersteunende diensten en de examencommissie gestroomlijnd.

Er is in 2019 een kwaliteitsmedewerker aangesteld die o.a. werkt aan een samenhangende oriëntatie op curricula, begeleidings- en beoordelingswijzen. Ook is er een gecoördineerd programma van *school*-brede afstemming en uitwisseling voor de teams van studieleiders, kerndocenten, theoriemedewerkers en tutoren. Vanuit de profilerende eigenschappen van HKU Theater – interdisciplinair, coöperatief en actueel onderwijs – ontwikkelt de *school* bestaande en nieuwe gemeenschappelijke onderwijsprogramma's.

Daarnaast is er gewerkt aan een andere opzet van het tutoraat om o.a. de processen van begeleiding en beoordeling zoveel mogelijk te scheiden of als ze toch samengaan voor de studenten inzichtelijk te maken hoe en waarom dit zo is.

De *school* HKU Theater heeft voor de komende periode ook een aantal ontwikkelambities geformuleerd. Sommige zijn al in ontwikkeling, zoals meer ruimte voor studenten om hun curriculum vorm te geven, een nieuw strategisch huisvestingsplan, een deel van de onderwijsprogramma's op satellietplekken in de stad plaatsen, andere ambities zoals het beschikbaar maken van visie, werkwijze en expertise voor (internationale) studenten van andere opleidingen en het ontwikkelen van een nieuwe master, zijn in de verkenningsfase.

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam bij de standaarden 1, 2-5, 8 en 10 zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven door de opleidingen genoemde acties en ontwikkelingen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten

Het theateronderwijs van de *school* HKU Theater richt zich conform de landelijke beroeps- en opleidingsprofielen op acteurs, theaterdocenten en theatermakers die de ambitie hebben met hun werk waarde en betekenis toe te voegen aan de nationale en internationale theatercultuur.

- **Docent Theater**

De studenten van de opleiding Docent Theater worden opgeleid om in het binnenschoolse en buitenschoolse werkveld van de kunsteducatie les te geven en theater te maken.

De opleiding heeft samen met de andere kunstvakdocentopleidingen in het netwerk Kunstvakdocentopleidingen (KVDO) een eigen competentieprofiel voor de bachelor- en master-kunstvakdocentopleidingen uitgewerkt. Dit profiel is in samenspraak met het werkveld in 2019 herijkt. In het herijkte profiel zijn ook de bekwaamheidseisen van de leraar van de Onderwijscoöperatie – pedagogisch bekwaam en didactisch bekwaam – en de Kennisbasis verwerkt.

Bij de herijking is wederom een relatie gelegd met de internationale aanduiding van het bachelorniveau en oriëntatie aan de hand van de zogenoemde Dublin Descriptoren. De kunstvakdocentopleidingen hebben in een schema laten zien welke competentie met welke descriptor(en) correspondeert.

In het competentieprofiel staan de volgende vijf competenties centraal:

- artistiek competent
- pedagogisch-didactisch competent
- interpersoonlijk competent
- omgevingsgericht competent
- kritisch reflectief en onderzoekend competent

De competentie 'omgevingsgericht' is geheel nieuw in deze herijkte competentieset. 'Kritisch reflectief en onderzoekend competent' is nu apart genoemd en niet meer verweven in andere competenties. In het competentieprofiel is deze competentie als volgt beschreven: '*De kunstvakdocent komt door reflectie en onderzoek tot inzicht en kennis voor zijn functioneren als professional. Hij zet zijn onderzoeksvaardigheden in om lerenden te stimuleren bij de ontwikkeling van een onderzoekende houding en te begeleiden bij het doen van eenvoudig onderzoek.*'

- *Theater*

De vier afstudeerrichtingen van de opleiding Theater baseren zich op het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel Theater dat de opleiding in 2017 samen met de andere theateropleidingen in het Landelijk Netwerk Theater (LNT) en in samenspraak met het werkveld heeft geactualiseerd.

De Theateropleidingen hebben ervoor gezorgd dat de competenties en gedragsindicatoren passen binnen het kader van de Dublin descriptoren en de eindtermen voor het hoger onderwijs. In een schema hebben zij laten zien welke competentie met welke descriptor(en) correspondeert.

Ook andere niveaubeschrijvingen voor de bachelor en master, zoals de zogenoemde 'tuning documents' die in 2007 speciaal voor het internationale kunstonderwijs zijn ontwikkeld vanuit the European League of the Institutes of the Arts (ELIA), zijn meegenomen in de actualisering.

In het competentieprofiel staan de volgende competenties centraal:

- creërend vermogen
- ambachtelijk vermogen
- onderzoekend en reflectief vermogen
- vermogen tot ontwikkeling
- ondernemend vermogen
- communicatief vermogen

Profilering/eigen inkleuring

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen van de *school* HKU Theater een duidelijk eigen gezicht hebben. De *school* ziet het maak- en uitvoeringsproces van theater als een coöperatieve interactie. De samenwerking tussen disciplines - het coöperatief werken in het coöperatieve spoor in de curricula - is 'eigen' aan de opleidingen van HKU/HKU Theater. Dat bevestigen de studenten, alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld.

Tijdens de opleiding bouwen de studenten al aan netwerken, die zij na afronding van de studie benutten en verder kunnen uitbouwen. Daarnaast leggen de beide opleidingen veel nadruk op het 'makerschap' en de performatieve kant.

De beide opleidingen wensen de studenten breed op te leiden tot theatermakers.

De *school* HKU Theater profileert zich ook als Productiehuis⁷, waarin processen van creatie, onderzoek en presentatie centraal staan. De mate van (co-)producties binnen de *school* is hoog. Per jaar vinden zo'n honderdtwintig klein- en middelgrootschalige⁸ binnenschoolse en buitenschoolse voorstellingen, exposities, performatieve interventies en installaties plaats al dan niet in samenwerking met externe partners en al dan niet in de publieke ruimtes. Om dit alles te kunnen produceren en communiceren heeft HKU Theater een Productiebureau: een team van coaches met verschillende expertises met betrekking tot productie en organisatie, onderwijscoördinatie, communicatie en administratie.

Onderzoek

Uit de competentiesets blijkt, dat zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater expliciet aandacht besteden aan het ontwikkelen van onderzoekend en reflectief vermogen. Beide opleidingen beschouwen onderzoek als een intrinsiek onderdeel van een maak- en leerproces. (Zie daarover meer bij de standaarden 2-5.)

Internationale dimensie

Zoals al hierboven is vermeld, willen de theateropleidingen hun onderwijs richten op acteurs, theaterdocenten en theatermakers die de ambitie hebben met hun werk waarde en betekenis toe te voegen aan de nationale en internationale theatercultuur.

⁷ Als Productiehuis produceert de *school* HKU Theater theatervoorstellingen (voor anderen). Om dit te kunnen produceren en communiceren heeft HKU Theater een Productiebureau ingericht

⁸ voor maximaal tweehonderd toeschouwers

In het competentieprofiel Theater komt de internationale dimensie bij verschillende competenties expliciet terug:

- bij creërend vermogen: de afgestudeerde plaatst zichzelf en zijn werk in een breder (inter)cultureel, maatschappelijk en internationaal perspectief en gebruikt uiteenlopende bronnen;
- bij ambachtelijk vermogen: de afgestudeerde maakt gebruik van kennis van (internationale) cultuurgeschiedenis, repertoire en ontwikkelingen in het hedendaagse culturele landschap, van theater en film in het bijzonder;
- bij communicatief vermogen: de afgestudeerde communiceert gericht mondeling en schriftelijk via (sociale) media binnen een interdisciplinaire, interculturele en internationale arbeidsomgeving.

Ook in het competentieprofiel Docent Theater is de internationale dimensie expliciet terug te zien:

- bij interpersoonlijke competent: gaat strategisch, flexibel en respectvol om met verschillende rollen, verantwoordelijkheden, belangen en kwaliteiten in de (internationale) interculturele beroepspraktijk.

Uit de documentatie blijkt dat de *school* HKU Theater een rijke internationale omgeving kent, waarin de studenten deze competenties kunnen ontwikkelen. Er lopen verschillende samenwerkingsverbanden en uitwisselingsprogramma's. (Zie de standaarden 2-5.) De school HKU Theater heeft de studiepaden/afstudeerrichtingen bewust Engelse benamingen gegeven, bedoeld om internationale samenwerking en begrip van de inhoud en focus van de afstudeerrichtingen te vereenvoudigen. De voertaal in het onderwijs is Nederlands.

Afstemming met vakgenoten en het werkveld

Op landelijk niveau stemmen de opleidingen Theater en Docent Theater o.a. af met vakgenoten in het Landelijk Netwerk Theateropleidingen (LNT) en het netwerk Kunstvakdocentopleidingen (KVDO). In het jaar voor de coronacrisis schreef het LNT in gezamenlijkheid een position-paper over de toekomst van theater. Door de coronacrisis zijn er nog geen volgende stappen gezet. Het position-paper was een scan en zoals de directeur van de *school* HKU Theater zei tijdens de audit: 'Het kan best dat men door de corona-tijd nog weer anders gaat kijken naar theater'. De *school* HKU Theater kent een betrokken werkveldcommissie. De afgevaardigden uit de werkveldcommissie die het auditteam sprak, meldden dat de commissie lang slapend is geweest, maar sinds drie jaar onder de huidige directeur weer actief is. De leden geven gevraagd en ongevraagd advies en er wordt goed naar hun input geluisterd. Het auditteam miste net bij de vorige audit zes jaar geleden een duidelijke vertegenwoordiger vanuit het voortgezet onderwijs; een werkveld waar de studenten van de opleiding Docent Theater – juist ook voor het eerstegraads gebied – een lesbevoegdheid ontvangen. Met de huidige leden van de werkveldcommissie bespreken de opleidingen weliswaar ook aspecten rondom educatie, maar het auditteam pleit er nogmaals voor kritisch naar de huidige samenstelling van de commissie te kijken. De aspecten 'spelen' en 'maken' zijn wel sterk vertegenwoordigd in de commissie.

Daarnaast onderhouden de directie en de docenten van de afstudeerrichtingen in intensieve samenwerkingsverbanden contact met tal van culturele instellingen, waarbij ze ook input krijgen op doelstellingen en de opzet en inhoud van de opleidingen. Zoals al hierboven is beschreven, zijn er ook diverse internationale contacten.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

Beide opleidingen baseren zich aantoonbaar op het landelijk vastgestelde beroeps- en opleidingsprofiel van Theater respectievelijk Docent Theater. Beide profielen zijn recent herijkt.

De competenties sluiten aan op internationale eisen en de eisen aan het bachelorniveau.

De opleidingen stemmen regelmatig af met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het theaterwerkveld. Het is belangrijk dat er in de werkveldcommissie nu ook een vertegenwoordiger vanuit het voortgezet onderwijs aansluit.

De opleidingen van de *school* HKU Theater hebben een duidelijk eigen gezicht, dat herkent wordt door studenten, alumni en werkveld.

Beide opleidingen besteden expliciet aandacht aan het ontwikkelen van onderzoekend en reflectief vermogen. Ook de internationale dimensie is bij verschillende competenties voor de student Theater en de student Docent Theater terug te zien.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat beide opleidingen voldoen aan basiskwaliteit en komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor zowel Theater als Docent Theater.

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen

▪ Koppeling leerresultaten – programma's

Beide opleidingen hebben in een competentiematrix inzichtelijk gemaakt in welke modules de studenten in elk studiejaar werken aan welke competenties. Uit de overzichten blijkt dat alle competenties meerdere malen aan bod komen in elk studiejaar.

In de modulebeschrijvingen op de studentportal hebben de afstudeerrichtingen voor elke module beschreven wat de inhoud is van de module en wat de leerdoelen zijn, aan welke competenties de studenten in de betreffende module werken, welke docenten de module verzorgen en welke onderwijsvormen zij hanteren, hoe zij toetsen en wat de beoordelingscriteria zijn.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de studenten door het hele programma te volgen, alle beoogde competenties kunnen ontwikkelen.

▪ Opzet en inhoud programma's

Het auditteam heeft geconstateerd dat de curricula van de vijf afstudeerrichtingen allemaal een eigen opbouw en structuur hebben. Wel hebben ze alle vijf eenzelfde en duidelijk herkenbare fasering in vier ontwikkelfases: verkennen (jaar 1), verdiepen (jaar 2), profileren (jaar 3), professionaliseren (jaar 4).

In jaar 1 wordt in elke afstudeerrichting de basis gelegd op het gebied van theorie en praktijk, die de studenten in jaar 2 verder verdiepen. Studenten zijn hierover tevreden en melden in het Studenthoofdstuk dat zij veel kunnen 'proeven', zodat ze in de laatste twee studie jaren betere keuzes kunnen maken.

In jaar 3 kiezen studenten een eigen profiel op basis van hun eigen fascinatie(s) en ambitie.

In jaar 4 professionaliseren ze zich verder en exploreren ze het bereik en profiel van hun kunstenaarschap. Dat doen ze o.a. via de stageplek die ze kiezen in jaar 3 of 4 en via het onderzoek dat ze uitvoeren. Voorbeelden hiervan zijn een binnenschoolse stage op een school voor po, vo, mbo of een buitenschoolse stage bij een instelling voor kunsteducatieve of cultuurparticipatie door studenten Docent Theater, stage bij een bepaald toneelgezelschap waar de student graag wil leren en werken als acteur, stage bij een theatervormgever, die de student bewondert en/of waar hij graag mee wil samenwerken en van wil leren. (Zie ook onder 'praktijkgerichtheid/stages'.) Daarnaast doen alle studenten onderzoek in het kader van het maken van eigen werk, zoals een theaterstuk, een solo, een installatie, een theaterdecor, kostuum(s), een theatertekst, een beleving.

Alle curricula kennen i) een instrumenteel, ii) een profilerend en iii) een coöperatief spoor. In het 'instrumentele spoor' worden alle vakvaardigheden geoefend gekoppeld aan de bijbehorende competenties. Zo krijgen de studenten Acting o.a. de elementaire basis van het acteren en leren ze via spellessen en spelprojecten. Studenten Writing for Performance leren drama, scenario's en andersoortige stukken te schrijven. Studenten TD en IPD krijgen skills aangeboden en IPD'ers ook software waarmee ze aan de slag gaan. Studenten Docent Theater leren o.a. zelf te spelen, lessen te ontwikkelen en leerlingen/cursisten te begeleiden in hun spel.

Uit het Studenthoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit is gebleken dat de studenten over de artistieke, vakspecifieke lessen heel tevreden zijn. Deze lessen sluiten goed aan bij de wensen van de studenten.

In het 'profilerend spoor' leren de studenten Theater creëren, onderzoeken, reflecteren en communiceren en zich steeds verder te profileren als acteur, ontwerper en/of schrijver. Zij maken of schrijven o.a. zelf een theaterstuk of ontwerpen een installatie of beleving. Bij Docent Theater ligt de focus in dit spoor op de doorontwikkeling van alle competenties. Studenten maken o.a. een theaterstuk voor en met specifieke doelgroepen en kiezen zoals al hierboven is vermeld voor een binnen- of buitenschoolse stageplek waarin ze zich verder willen profileren.

In het 'coöperatieve spoor' komen alle afstudeerrichtingen bij elkaar en staat de samenwerking tussen de verschillende disciplines centraal. Interdisciplinair samenwerken is, zoals al onder standaard 1 is beschreven, een van de belangrijkste kernmerken van de beide opleidingen. Alle studenten nemen in jaar 1 en 2 deel aan de modules 'De Rivier'. (Zie daarover verderop bij 'theorie'.) Tevens nemen ze deel aan de zogenoemde 'Week Zonder Naam' waarin alle eerstejaars studenten van HKU Theater met elkaar kennismaken en in interdisciplinaire groepen samenwerken aan een opdracht. Daarnaast zijn er in de curricula gezamenlijke projecten opgenomen, zoals het 'Griekenproject' voor studenten Acting en TD, het project 'Transmedial Story Telling' voor studenten Writing for Performance en IPD, het project 'Klinkers' voor studenten Acting, Writing for Performance en TD. (Zie verder bij 'praktijkgerichtheid/stage'.) Ook werken de studenten Theater in het derde studiejaar in een project samen met studenten van de *school* HKU Muziek en Technologie en de *school* HKU Utrechts Conservatorium.

Theorie

Het auditteam heeft geconstateerd dat de beide opleidingen expliciet aandacht besteden aan theorie en dat zij deze theorie direct koppelen aan de praktijk. Alle studenten van de vijf afstudeerrichtingen volgen in de eerste twee studiejaar het gemeenschappelijke zogenoemd 'praxis⁹-onderwijs' in de modules die 'De Rivier' worden genoemd. De studenten zitten daarbij in gemengde groepen en ook de begeleidende docenten van de vijf afstudeerrichtingen zijn gemixt. (Zie ook standaard 6.)

In 'De Rivier' wordt repertoirekennis, geschiedenis, dramaturgie en ondernemerschap aangeleerd en toegepast in werk- en reflectiesessies en maakweken.

⁹ Praxis is de samenvoeging van theorie en praktijk. Daarin staat het kijken, denken en doen centraal.

Centraal staat het observeren van allerlei contexten en maakstrategieën en het articuleren van een eigen fascinatie of idee en de toepassing in een coöperatief maakproces. In 'De Rivier' worden alle studenten beschouwd als een lichter theatermakers.

In het Studenthoofdstuk en in de gesprekken met de studenten tijdens de audit, gaven studenten aan dat velen meer theoretische verdieping (hadden) willen hebben. Er zijn echter ook studenten die heel tevreden zijn met het aanbod. Dit hangt sterk af van de persoonlijke voorkeur van de student. De docenten lieten weten zelf ook nog zoekende te zijn. Ze hebben 'De Rivier' nu twee jaar aangeboden en stellen op basis van evaluaties nog steeds onderdelen bij.

Het auditteam constateert dat de twee opleidingen met 'De Rivier' in elk geval een brede basis bieden. Voor verdieping in alle onderdelen, lijkt minder/geen tijd. Dit is met name het geval in het coöperatieve spoor waarin praxisonderwijs centraal staat. De docenten van Docent T Theater meldden desgevraagd dat de studenten Docent Theater in zogenoemde modules 'HKU Mix' in de verschillende studiejaar de mogelijkheid krijgen om hun talenten te ontdekken en uit te diepen. Ze kunnen en hoeven niet in alles heel goed te zijn. Tevens merkten zij op dat studenten de theorie - die is verpakt in het aanbod - niet altijd als zodanig herkennen.

Het auditteam heeft ook geconstateerd dat kennis en theorie voor de studenten Docent Theater - met name voor Kunst Algemeen en Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) - de vakken die studenten in het voortgezet onderwijs moeten kunnen verzorgen - minder sterk vertegenwoordigd zijn. Als de studenten die vakken willen aanbieden in de klas, moeten ze zelf nog in de theorie duiken, aldus een van de alumni die het auditteam sprak. Het auditteam ziet wel een oplossing voor dit dilemma door studenten die in het voortgezet onderwijs willen werken te stimuleren om te kiezen voor de vervolgopleiding - de master Kunsteducatie - waarin ze hun theoretische kennisbasis kunnen verdiepen. Het auditteam beveelt de opleiding aan deze masteropleiding expliciet(er) onder de aandacht te brengen van studenten. Het auditteam ziet ook voor de studenten van de andere afstudeerrichtingen die zich verder willen verdiepen mogelijkheden. Ook voor hen kan het volgen van een hbo-masteropleiding of wo-opleiding aanbevelenswaardig zijn.

Vormgeving eigen leerproces

Uit het Studenthoofdstuk en de gesprekken met de studenten tijdens de audit is gebleken dat de studenten ervaren dat zij over het algemeen veel invloed hebben op de lessen en hun eigen leerproces. Zij mogen hun eigen pad/leertraject kiezen. Docenten staan er ook voor open op verzoek van de studenten hun lessen aan te passen. Ze luisteren goed naar hun leervragen, aldus de studenten.

Ook in de invulling van de projecten en de stages ervaren de studenten veel keuzevrijheid. Daarnaast zijn de modules vrij open beschreven, zodat de studenten hieraan een eigen inkleuring kunnen geven. Alleen in de modules van IPD ligt wel veel vast, aldus de student IPD die het auditteam sprak. Maar door de kleine groep studenten bij IPD is er wel veel gesprek mogelijk met de docenten en is er wel flexibiliteit.

▪ **Praktijkgerichtheid/stage**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de curricula van alle vijf de afstudeerrichtingen sterk praktijkgericht zijn. Zo bestaat het studieprogramma bij Acting het tweede semester van jaar twee voor een deel al uit projecten en begint het onderwijs steeds meer op de beroepspraktijk te lijken. Studenten Acting werken daarin op projectbasis samen met een acteur, een regisseur of een andere inspirerende professional uit het werkveld die hen met zijn of haar specifieke theatertaal kan inspireren en ondersteunen in hun ontwikkeling.

Studenten Writing for Performance leren zoals al eerder vermeld, door de jaren heen scenario, drama en andersoortige teksten te schrijven en een eigen signatuur te ontwikkelen. Ook nodigen zij gasten uit in bijvoorbeeld de module King Kong¹⁰.

Studenten Docent Theater leren in de modules in de leerlijn 'begeleiden' hoe ze effectieve, inspirerende, kunsteducatieve lessen en activiteiten kunnen voorbereiden en uitvoeren. Ze leren hoe ze leerprocessen van uiteenlopende doelgroepen begeleiden en daarin te improviseren, inspireren en motiveren. Studenten nemen opgedane expertise, kennis en vakjargon uit de lessen mee naar hun stage.

Een substantieel deel van de onderwijsprogramma's heeft zoals al hierboven is vermeld in het 'coöperatieve spoor' een interdisciplinaire, coöperatieve en projectmatige opzet.

Voorbeelden hiervan zijn het al genoemde project 'Grieken' waarin de tweedejaars studenten van TD in kleine collectieven een ruimtelijk concept ontwikkelen voor een scène van een Griekse tragedie. Ze werken hierbij samen met de tweedejaars studenten van Acting. De acteurs werken mee in een of meerdere collectieven. De studenten Acting geven feedback op de ruimtelijke concepten, genereren spelmateriaal voor de scènes en spelen in de uiteindelijke presentatie in de Kleine Zaal.

In het project 'Klinkers' werken de studenten van Acting samen met de derdejaars studenten van Writing for Performance en een aantal derdejaars van TD. Samen ontwikkelen zij nieuw - nog te schrijven - toneelrepertoire. De studenten werken in een aantal kleine interdisciplinaire collectieven/ projectgroepen, waarbij schrijvers, acteurs en vormgevers gezamenlijk materiaal ontwikkelen vanuit een thema/ vanuit persoonlijke of gezamenlijke fascinaties voor een onderwerp. Die samenwerking resulteert in het spelen van een aantal korte voorstellingen voor intern en extern publiek.

Daarnaast lopen alle studenten Theater in studiejaar 3 of 4 stage. Voor studenten Docent Theater is in ieder jaar een stage opgenomen in het curriculum. Het auditteam heeft geconstateerd, dat alle studenten in de stage(s) voldoende en relevante praktijkervaring kunnen opdoen. Het auditteam is van oordeel dat de specifieke invullingen van de stages passend zijn voor elke afstudeerrichting.

Acting:

Studenten Acting oriënteren zich in het derde studiejaar in de module 'Vorbereiding op de beroepspraktijk (VBP)' op de stage en reflecteren daarbij op hun ontwikkeling tot nu toe. Op basis daarvan zoeken zij onder begeleiding van hun tutor - die actuele ervaring en connecties heeft in het werkveld - naar een passende stageplek in Nederland of België bij een theatergezelschap of -collectief, een theatermaker of in de film. Studenten krijgen binnen de opleiding audittrainingen en benaderen ook zelf makers uit het werkveld.

Writing for Performance:

Studenten Writing for Performance organiseren in het derde studiejaar - ook in het kader van ondernemerschap - voor zichzelf een passende stage bij een professionele organisatie dan wel op een professionele positie binnen een semiprofessionele- of amateurstructuur. Naast het schrijven van een tekst - zelfstandig of op basis van repetities en/of spelimprovisaties - ondersteunen de studenten met hun activiteiten het productieproces en variëren ze van productiedramaturgie tot regieassistentie. Studenten kunnen hun stage verdelen over meerdere plekken.

TD:

Studenten TD ontwikkelen hun eigen profiel gedurende hun studie o.a. via de keuze voor (internationale) stages en projecten in jaar 3. Daarbij oefenen zij ook het eigen ondernemend vermogen en manieren van samenwerken, en doen zij werkervaring op. Vaak lopen studenten stage bij alumni. Die ziet TD ook als belangrijke partners in de leergemeenschap van TD.

IPD:

¹⁰ King Kong College is een ontmoetingsplek en een discussieforum van de afstudeerrichting Writing for Performance waar studenten onderling, en met docenten en gasten uit het werkveld van gedachten wisselen over het vak en actuele thema's.

Studenten IPD organiseren in studiejaar drie hun eigen stageplek, waarbij ze in het werkveld op een bij hun profilering passende plek hun artistieke makerschap en technische vaardigheden verder ontwikkelen.

Docent Theater:

In studiejaar één doen alle studenten ervaring op met het begeleiden van kinderen in de basisschoolleeftijd. Studenten maken hierbij voor het eerst kennis met het ontwerpen, lesgeven en reflecteren op hun handelen als docent.

In studiejaar twee begeleiden studenten middelbare scholieren in een maakproject in de module 'Oosterlicht' op de scholengemeenschap Oosterlicht College. Tijdens een stage in de module Onderwijsstage verdiepen en verbreden ze hun artistieke en pedagogisch-didactische vaardigheden in het lesgeven aan leerlingen in het voortgezet onderwijs. Daarnaast volgen studenten wekelijks lessen van meerdere docenten om te reflecteren op hun stage-ervaringen en nieuwe spel- en theatervormen uit te proberen op de spelvloer.

In studiejaar drie organiseren studenten hun eigen stage in zowel een onderwijsinstelling als een instelling die past in hun ontwikkeling als 'maker' en 'docent'. Voorbeelden van de invulling van deze derdejaars stage zijn: dramales in het primair onderwijs en workshops spel bij een organisatie voor wijktheater, een maakproject in een gevangenis en theaterles op een middelbare school, het ontwerpen en geven van een lessenreeks theatermaken op een mbo en het maken van een voorstelling met studenten van een theatervooropleiding.

In de profielstage in studiejaar vier bouwen studenten door aan hun profilering door voor hen passende stages te lopen waarin ze zich zowel artistiek als pedagogisch-didactisch kunnen ontwikkelen.

Daarnaast lopen de studenten aan het einde van studiejaar drie een buitenlandstage waarin zij de rollen van 'onderzoeker', 'maker', 'begeleider' en waar mogelijk ook 'speler' combineren. Deze stages vinden enerzijds plaats in Europa, anderzijds wereldwijd.

Ook in de leerlijn 'maken' vinden stages plaats: de zogenoemde 'maakstages', waarin studenten voorstellingen, decors, kleding, objecten, belevingen et cetera moeten maken.

Zoals al bij standaard 1 is beschreven, profileert de *school* HKU Theater zich ook als Productiehuis, waarin processen van creatie, onderzoek en presentatie centraal staan.

Daarnaast werkt de *school* nauw samen in projecten en stages met het regionale en landelijke theaterwerkveld en onderwijsveld, waaronder Het Huis Utrecht, Theater Kikker, Schouwburg Utrecht, Centraal Museum Utrecht en scholengemeenschap Oosterlicht College in Utrecht en Likeminds, Frascati, Oostpool en vele anderen in de rest van Nederland en het buitenland.

Cultureel ondernemerschap

Ook aan (elementen van) ondernemerschap besteden de afstudeerrichtingen in hun curriculum aandacht, maar dat mag van de studenten nog wel meer worden. Ook op dit gebied is de behoefte per student echter verschillend. Sommige studenten hadden al eerder in de opleiding meer willen horen/leren over ondernemerschap.

Voor studenten die na hun afstuderen willen starten met een eigen onderneming, is er de mogelijkheid om zich aan te melden bij HKU X: een werkplek voor afgestudeerden die verder willen met hun eigen bedrijf of afstudeerproject. Daarvoor krijgen zij vanuit HKU gedurende een half jaar alle ondersteuning die ze nodig hebben. Het auditteam vindt dat een prachtig aanbod.

▪ **Onderzoek**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de beide opleidingen veel aandacht besteden aan onderzoek. Zoals al onder standaard 1 is vermeld, beschouwen de opleidingen onderzoek als een intrinsiek onderdeel van een maak- en leerproces. Ze verwachten van studenten dat ze gedurende de vier studiejaar verschillende onderzoeksstrategieën leren toe te passen.

Bij Docent Theater is onderzoek een van de drie leerlijnen.

Daarin onderzoeken studenten o.a. hoe zij zelf spelen in een theatercontext, hoe ze spel kunnen begeleiden als maker met een groep, onderzoeken ze spelmethodieken en hoe ze deze kunnen inzetten in hun lesontwerp en hoe ze op de vloer hun spelerschap kunnen inzetten in pedagogisch-didactische situaties én tijdens het ontwerpen van lessen en repetities.

Bij Acting en TD betreft het materiaalonderzoek, waarbij 'materiaal' in dit geval bestaat uit lichaam, ruimte, objecten en materialen.

Bij Writing for Performance gaat het om onderzoek dat is gericht op schrijfstijlen, thema's, bronmaterialen en maakprocessen.

Bij IPD is het onderzoek naar de maakprocessen en ervaringen en vertalingen naar het IPD-vakgebied dat actief ontplooid moet worden. Zo vraagt de afstudeerrichting IPD van de studenten hun werk door middel van onderzoek te valideren. Ze leren te articuleren welke paden ze hebben bewandeld en welke niet. Ze plaatsen vervolgens hun keuzes in relatie tot werk van andere kunstenaars.

Het auditteam dat ook onderzoeksverslagen van afstudeerders van alle vijf de afstudeerrichtingen las, beveelt de opleidingen aan meer aandacht te besteden aan het schriftelijk reflecteren. Behalve bij de afstudeerrichting Writing for Performance waar het kunnen schrijven de kern vormt van de studie, zag het auditteam in nogal wat verslagen dat de kritische reflectie op het onderzoek(sproces) mager was uitgewerkt. Het is belangrijk dat de studenten – ook op basis van theorie en bronnen - kunnen beschrijven hoe ze zich verhouden tot wat er gebeurt. De opleidingen moeten de lat op dit punt hoger leggen. Dat dit voor studenten die van het mbo komen lastig(er) is, mag hierin geen rol spelen.

De lectoraten van HKU en met name het lectoraat 'Performatieve Maakprocessen' en het lectoraat 'Kunst en Professionalisering' werken nauw samen met docenten en ook met studenten binnen de *school*. Binnen het lectoraat inventariseren en analyseren de docenten in onderzoeksgroepen samen met de lectoren de nieuwste bewegingen in de beroepspraktijken en werken die verder uit in (deel)onderzoek dat wordt gepubliceerd. Tevens leidt onderzoek tot nieuwe maakstrategieën, uitwisseling van best en newest practices, aanvullend bronmateriaal voor onderwijsmodules en zelfs nieuwe modules of leerlijnen.

▪ **Internationale dimensie**

Zoals al onder standaard 1 is vermeld, heeft HKU Theater een rijke internationale omgeving met verschillende samenwerkingsverbanden en uitwisselingsprogramma's. De *school* heeft de vijf afstudeerrichtingen bewust Engelse benamingen gegeven, bedoeld om internationale samenwerking te vereenvoudigen. Zo heeft de *school* een directe verbinding met de Curaçaose jeugdtheaterschool waarmee HKU tegelijkertijd, op twee plekken in de wereld een Week Zonder Naam organiseert: een maakweek met een centraal thema.

Studenten Acting gaan jaarlijks naar het theaterscholenfestival in Rabat (Marokko), waar academies uit de hele wereld zich presenteren.

In het programma van Docent Theater zijn internationale stages opgenomen. Bij TD zijn deze internationale stages facultatief. Studenten gaan bijvoorbeeld werken in Suriname (OnStage), Curaçao (theaterschool Drazans) en de Palestijnse gebieden (Freedom Theatre Jenin). Bij het zoeken naar een stageplek krijgen de studenten begeleiding van het team Internationalisering. Ook organiseren de verschillende studierichtingen regelmatig relevante studiereizen. Zo gaan IPD en TD elke vier jaar naar de Prague Quadrennial of Performance Design and Space: de belangrijkste manifesta voor jonge scenografen en performancekunstenaars.

De studenten Writing for Performance gaan om het jaar naar steden waar taalkunstenaars en tekst-based theaterproducenten gehuisvest zijn.

Ook docenten reizen over de wereld en nemen internationale ervaringen en ontwikkelingen mee terug naar de *school*.

De internationale stages en reizen konden helaas vanwege de coronacrisis afgelopen jaar niet doorgaan. Dit heeft de *school* aan het denken gezet over alternatieve manieren om uitwisseling mogelijk te maken.

Een van die initiatieven is de ontwikkeling van een minor 'International theatre making', waarin studenten vanuit verschillende plaatsen op de wereld gezamenlijk via online contact tot een voorstelling kunnen komen. Het lectoraat voor Performatieve Maakprocessen is hierbij nauw betrokken. De minor wordt vanaf studiejaar 2021-2022 aangeboden.

▪ **Diversiteit en inclusie**

Tijdens de audit heeft het auditteam met de verschillende gesprekspartners uitgebreid stilgestaan bij de actuele thema's 'diversiteit' en 'inclusie'.

Bij de opleiding Docent Theater komen deze thema's regelmatig aan de orde. Zo hebben studenten tijdens de stage op de scholen en bij de instellingen voor cultuureducatie te maken met leerlingen/cursisten met een diverse achtergrond. Discriminatie, uitsluiting, aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen/cursisten met een niet-westerse achtergrond zijn aspecten waarmee zij in de beroepspraktijk te maken krijgen. Tijdens de lessen op de opleiding wisselen de docenten en studenten (pro-)actief ideeën en ervaringen met elkaar uit over hoe zij hiermee zouden willen omgaan/om zijn gegaan en hoe ze ervoor kunnen zorgen dat iedereen mee mag en kan doen.

Bij de andere afstudeerrichtingen komen de thema's diversiteit en inclusiviteit ook steeds vaker aan de orde. Het zijn vooral de studenten die daarvoor het initiatief hebben genomen door de diversiteitsdag Speak Up Now (S.U.N.) in het leven te roepen. Daarin nodigen ze o.a. interessante sprekers uit. S.U.N. is van en voor de studenten. De docenten lopen hierin eigenlijk nog 'achter de studenten aan', zo vernam het auditteam. De studenten zijn 'hongeriger' dan de docenten. De studenten 'leren' het daarom aan hun docenten. (Zie ook standaard 6.)

Wel zorgen de docenten inmiddels voor een actualisering van de bronnen: de zogenoemde broncatalogus. Daardoor komen er ook andere, niet Eurocentrische bronnen bijvoorbeeld over makers van buiten Europa en bronnen over stemmen die niet zo vaak gehoord worden zoals LHBTQ+ en vrouwen van kleur in de bibliotheek terecht. Een van de studenten die het auditteam sprak, vertelde dat zij bij filosofie had gevraagd naar vrouwelijke en niet-westerse bronnen. Daar was de docent vervolgens actief naar op zoek gegaan. Met name bij de lessen 'De Rivier' kunnen deze bronnen nu aan de orde komen en/of geraadpleegd worden.

De opleidingen streven ernaar de broncatalogus rond de thema's 'diversiteit' en 'inclusie' steeds verder uit te breiden. Dat acht het auditteam een goede eerste stap in de actualisering van het programma rondom deze thema's, zeker omdat de curricula zelf niet zo snel te veranderen zijn. Het is daarnaast goed, dat de opleidingen ook de lectoraten vragen om op basis van hun onderzoeken adviezen te geven over deze thema's.

Het is belangrijk deze ontwikkeling hoog op de agenda te houden: in het Studenthoofdstuk pleitten de studenten ervoor dat 'diversiteit' geen los onderwerp wordt, maar dat de docenten dit aspect integreren in hun totale lesaanbod. Daarin kan het auditteam zich goed vinden.

Daarnaast streeft de *school* HKU Theater ook naar meer diversiteit in het docententeam zelf en naar meer diversiteit in de instroom. Dat vindt het auditteam eveneens een belangrijk aandachtspunt. (Zie verder hieronder bij 'Instroom' en bij 'Personeel' onder standaard 6.)

▪ **Studeerbaarheid**

De door studenten als hoog ervaren studielast is een aandachtspunt. In het Studenthoofdstuk schrijven de studenten over piekbelasting op bepaalde momenten in het jaar; zij het dat de ervaren last per afstudeerrichting en ook per persoon wel verschilt. De studenten pleiten voor een betere verdeling van de vakken en projecten.

Ook de coronacrisis heeft invloed gehad op de (ervaren) werkdruk. De docenten meldden desgevraagd dat zij over de studiebelasting met elkaar het gesprek voeren. Ze zijn zich ervan bewust dat zij veel van de studenten vragen. Dat is deels inherent aan een kunstvakopleiding zoals theater, waar de prestatiedruk hoog is. Repetitie en onderzoek zijn essentieel voor de diepte van het werk.

De docenten willen nu 'rust- en contemplatiemomenten' voor de studenten inbouwen in het programma en ze willen er dan vervolgens op toezien dat de studenten die rust nemen en de tijd niet invullen met nog openstaande en/of andere activiteiten met betrekking tot de studie. Het auditteam kan zich vinden in dit voornemen en acht dit ook passend bij de HKU Kwaliteitsafspraken met betrekking tot studentenwelzijn. (Zie daarover ook standaard 8.)

▪ **Theater in coronatijd**

Het auditteam heeft kennisgenomen van de wijze waarop de beide opleidingen het onderwijs tijdens de coronacrisis zo goed mogelijk hebben voortgezet. Tijdens de eerste lockdown hebben de vijf afstudeerrichtingen hun gehele onderwijsprogramma – spellessen, begeleidingslessen, fysieke training, theoretische en reflectieve modules als ook de derdejaars projecten en (waar mogelijk) stages - zo snel mogelijk en zoveel mogelijk online gezet. Ze gebruikten daarbij Zoom als online-platform voor klassikale en individuele lessituaties. Andere online-instrumenten – Miro, Projectcampus en Leerpodium – gebruikten ze voor gezamenlijk ontwerpen, portfolio-opbouw en reflectie-ontwikkeling.

Ter voorbereiding op het studiejaar 2020-2021 heeft een denktank van docenten van de afstudeerrichtingen verschillende scenario-programma's opgemaakt, schaalbaar naar verschillende lockdown-situaties. Ze bracht ook advies uit over het gebruik van ruimtes in het gebouw, waaronder vermeerdering van atelierruimtes voor studenten van TD en IPD, zodat zij op voldoende afstand van elkaar konden blijven werken. Ook is gekeken welke modules in de fysieke ruimte voortgezet moesten worden omdat studievertraging aantoonbaar zou worden opgelopen als ze online zouden worden voortgezet. Dit gold o.a. voor Acting en Docent Theater, omdat daarin interactie met leerlingen, medespelers of toeschouwers en met de fysieke ruimte en eigen lichamelijke centraal staat.

De opleidingen hebben vastgesteld dat er voor het gros van de curricula geen substantiële studievertraging of -achterstand is opgebouwd. Wel merkten tutores en studieleiders dat tijdens de strengste fasen van de lockdown het studentenwelzijn verminderde. Daaraan hebben de tutores expliciet aandacht besteed. (Zie standaard 8.)

In nauw overleg met de examencommissie hebben de afstudeerrichtingen bijgehouden waar er wel (individuele) studievertraging was opgetreden. Op basis van deze informatie zijn/worden lessen op een later moment (aan het begin of einde van het studiejaar) ingehaald zodat de studenten alsnog de benodigde oefening in lichamelijke opbouw en het werken in de fysieke ruimte en vaardigheden in interactie, presentatie en creatie kunnen opdoen. Ook zijn er toetsen op een later moment afgenomen. (Zie standaard 10.)

De coronacrisis maakte ook creatief. Zo werd de ensemblevoorstelling van de afstuderende acteurs in juni 2020 niet in de eigen gebouwen gemaakt. De groep ging in quarantaine in de polder. Ze leefden in tenten en werkten dagelijks aan de voorstelling.

▪ **Instroom**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de afstudeerrichtingen een zorgvuldig selectieproces hanteren, passend bij de specifieke eisen aan de potentiële acteur, schrijver, vormgever of docent. Per afstudeerrichting laten de opleidingen conform landelijke afspraken een beperkt aantal studenten toe.

Het is mooi dat er nu ook aandacht is voor diversiteit in de werving van studenten, waardoor er wellicht ook studenten toegelaten worden die niet van huis-uit sterk zijn in bijvoorbeeld 'beeldend' (voor TD en IPD) of 'drama', maar die wel andere talenten en eigenschappen hebben waardoor ze zich als speler, maker en/of docent kunnen ontwikkelen.

Op basis van het gesprek met de student IPD pleit het auditteam er bij de opleiding Theater voor dat zij aan het bestaan van deze afstudeerrichting meer bekendheid geeft en ook een bredere doelgroep bereikt dan tot nu toe gebeurt. Er zijn nu nog (te) weinig studenten die zich aanmelden. Dat is jammer, want IPD heeft veel potentie, aldus het auditteam.

Weging en Oordeel Theater: voldoet**Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet**

Beide opleidingen hebben in een competentiematrix en in de modulebeschrijvingen inzichtelijk gemaakt in welke modules de studenten in elk studiejaar werken aan welke competenties en leerdoelen. Door het hele programma te volgen, kunnen de studenten alle beoogde competenties ontwikkelen.

De curricula van de vijf afstudeerrichtingen hebben allemaal een eigen opbouw en structuur, maar kennen alle vijf wel eenzelfde en duidelijk herkenbare fasering in vier ontwikkelfases. In de drie sporen worden vakvaardigheden geoefend, leren de studenten zich steeds verder te profileren en leren ze samen te werken met andere disciplines.

Theorie komt aan bod in het gemeenschappelijke 'praxis-onderwijs' in de modules 'De Rivier'. Veel studenten willen meer theoretische verdieping. De docenten lieten weten zelf ook nog zoekende te zijn. Ook de aandacht voor ondernemerschap mag toenemen, aldus de studenten. De studenten ervaren dat zij over het algemeen veel invloed hebben op de lessen en hun eigen leerproces. Zij mogen hun eigen pad/leertraject kiezen.

De curricula van alle vijf de afstudeerrichtingen zijn sterk praktijkgericht. Dit is terug te zien in de projecten, in onderwijs dat steeds meer op de beroepspraktijk gaat lijken, stages die passen bij de eigen ambities en profilering waarin de studenten voldoende en relevante praktijkervaring kunnen opdoen en zich kunnen ontwikkelen tot de acteur, schrijver, maker en/of docent die ze willen zijn.

In alle vijf de afstudeerrichtingen is veel aandacht voor onderzoek. Aandachtspunt is nog het schriftelijke reflecteren aan de hand van theorie en bronnen. (Zie daarover standaard 11.)

In elke afstudeerrichting krijgen de studenten de gelegenheid kennis en ervaring op te doen in een internationale context.

De actuele thema's 'diversiteit' en 'inclusie' krijgen aandacht, maar de studenten zijn 'hongeriger' en de docenten lopen hierin eigenlijk nog 'achter de studenten aan'. Mooi voorbeeld is het door de studenten georganiseerde S.U.N. Het is belangrijk dat 'diversiteit' geen los onderwerp wordt, maar geïntegreerd wordt in alle lessen, zodat het opleidingsbreed/in de gehele opleiding een gedeelde verantwoordelijkheid wordt.

De door studenten als hoog ervaren studielast is een aandachtspunt. De docenten zijn in dit verband voornemens o.a. 'rust en contemplatiemomenten' in te bouwen.

De beide opleidingen hebben het onderwijs tijdens coronacrisis zo goed mogelijk online voortgezet en ook onderzocht welke modules en activiteiten in de fysieke ruimte voortgezet moesten/moeten worden om studievertraging te voorkomen. Ook hebben zij bijgehouden waar er eventuele (individuele) vertraging was opgetreden en zijn essentiële lessen herhaald en toetsen naar een later moment verplaatst. Dat acht het auditteam sterke punten.

De afstudeerrichtingen hanteren een zorgvuldig selectieproces, passend bij de specifieke eisen aan de potentiële acteur, schrijver, vormgever, docent.

Het auditteam is positief over het programma van de vijf afstudeerrichtingen. Het komt om deze reden tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 2 tot en met 5 voor zowel de opleiding Theater als Docent Theater.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

Het auditteam heeft op basis van de CV's en de gesprekken tijdens de audit geconstateerd dat de vijf afstudeerrichtingen van de *school* HKU Theater worden verzorgd door goed gekwalificeerde, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken vaste docenten (124) met een veelal kleine aanstelling en gastdocenten (circa 150). De meeste docenten werken al meer dan zes jaar voor HKU Theater, waardoor continuïteit van het onderwijs goed geborgd is. Zij dragen bij aan de hechte gemeenschap die HKU Theater is. Die hechte gemeenschap wordt door alle betrokkenen – docenten en studenten – zeer gewaardeerd.

Elke afstudeerrichting heeft een eigen docententeam met een eigen studieleider die o.a. belast is met het aansturen van het team, het onderhouden van het netwerk van de afstudeerrichting en het didactisch ontwerp van het curriculum.

De docenten vervullen binnen hun afstudeerrichting verschillende vaste rollen, zoals die van tutor, trainer (expert), adviseur, coach, partner/docent-onderzoeker en beoordelaar/examinator. Ze zien de studenten veelal vanuit verschillende rollen. Dat is van meerwaarde, want het zorgt voor een aanvullend beeld van de student, aldus de docenten die het auditteam sprak.

De studenten kunnen o.a. bij projecten ook aangeven welke docent(en) zij er graag bij hebben en in welke rol: docent, coach, begeleider of adviseur. Dat waarderen de studenten zeer. Binnen elk team zijn inmiddels kerndocenten aangewezen, die met name de rol van coach of tutor vervullen en betrokken zijn bij het meedenken over de curriculaire sporen of leerlijnen. Dit zorgt ook voor samenhang in de teams die omvangrijk zijn vanwege het grote aantal docenten. Nog niet elk team is hierin al even ver. Het auditteam vindt het een goede gedachte om de leden van het kernteam regelmatig te laten rouleren, zodat de betrokkenheid van een ieder bij de kwaliteit van het onderwijs groot blijft.

Zoals al bij de standaarden 2-5 beschreven, zijn de docenten van de verschillende afstudeerrichtingen bij de modules van 'De Rivier' gemixt. Docenten met verschillende visies en expertise werken hierin crossover met elkaar en kunnen elkaar vanuit hun verschillende perspectieven goed aanvullen. Ze krijgen hierdoor soms ook een ander (nieuw) referentiekader.

De drie jaar geleden aangetreden directeur van de *school* vervult een belangrijke voortrekkersrol in de nieuwe koers die HKU Theater nu vaart. De vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, waren zeer te spreken over de slagen die hij inmiddels heeft gemaakt. 'Er is met hem een nieuwe wind gaan waaien en de *school* treedt nu goed naar buiten. Dat laatste is vooral voor de studenten heel belangrijk', aldus de werkveldvertegenwoordigers.

Het auditteam heeft geconstateerd dat alle vaste docenten beschikken over een ruime mate van ondervinding. Er is sprake van een brede spreiding in expertise om het onderwijs in de vijf afstudeerrichtingen te kunnen verzorgen. De meeste docenten hebben een beroepspraktijk naast hun veelal kleine aanstelling in het onderwijs. Daarmee zorgen zij voor een verbinding met het actuele werkveld. Docenten die 'meerstemmig' zijn in hun ondervinding, worden *school*breed ingezet bij modules in het coöperatieve spoor van de curricula (zie de standaarden 2-5). Dat acht het auditteam van grote meerwaarde binnen HKU Theater.

HKU biedt docenten de mogelijkheid om zichzelf te ontwikkelen. Door middel van interne trainingen en cursussen kunnen docenten zich verdiepen in thema's, didactische werkvormen en maakprocessen. In de jaarlijkse gesprekscyclus zijn de ontwikkelambities van de docent een onderwerp van gesprek.

Ten tijde van de coronacrisis kregen de docenten waar nodig/gewenst bijscholing in het gebruik van online-tools.

HKU-breed zijn zogenoemde blended officers ingezet als vraagbaak voor docenten en medewerkers.

Naast de vaste docenten beschikt de *school* over een grote poule van gastdocenten, die zij inzet op specifieke onderdelen, zoals lezingen, skillslessen, workshops en projecten. Zij zorgen ook voor de innovatieve dynamiek van de onderwijsprogramma's. Daardoor komen de studenten in aanraking met veel actuele ontwikkelingen in de theaterwerkvelden.

De studieleiders houden vinger aan de pols of de gastdocenten de gewenste kwaliteit leveren. 'Je komt niet zomaar binnen', aldus een van de docenten die het auditteam sprak. Er vindt ook altijd een informeel evaluatiegesprek plaats na afloop van de gastlessen; mede op basis van evaluatie met de studenten.

Zoals al onder de standaarden 2-5 is vermeld, streeft de *school* HKU Theater ook naar meer diversiteit in het docententeam. Niet alle afstudeerrichtingen zijn hierin al even succesvol. Dat heeft de aandacht bij de werving van nieuwe docenten. Maar dat heeft een lange(re) adem nodig, aldus de directeur, want de *school* kan uiteraard niet zomaar zittende docenten vervangen. Het vervangen van bronmateriaal in de broncatalogus gaat sneller. Daarom volgt de *school* nu de strategie van 'educate the educator' en zorgt zij voor scholing en vooral bewustwording van de docenten op de thema's diversiteit en inclusie. Het auditteam is van oordeel dat het openbreken van de 'canon'/het referentiekader van het docententeam een manier is om de opleidingen beter op het maatschappelijk debat en het actuele werkveld aan te sluiten. Zoals al bij de standaarden 2-5 is beschreven, gaan en willen de studenten sneller. Zij kaarten nu vaak die thema's aan. Het auditteam acht het evenwel belangrijk dat de docenten hiervoor nu zelf de verantwoordelijkheid op zich nemen en niet op de studenten (blijven) leunen.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

De vijf afstudeerrichtingen worden verzorgd door goed gekwalificeerde, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken vaste docenten en gastdocenten.

De directeur van de *school* vervult een belangrijke voortrekkersrol in de nieuwe koers die HKU Theater nu vaart.

Alle vaste docenten beschikken over een ruime mate van onderwijservaring. Er is sprake van een brede spreiding in expertise om het onderwijs in de vijf afstudeerrichtingen te kunnen verzorgen. Door het hebben van een beroepspraktijk naast een aanstelling in het onderwijs, zorgen de docenten voor een verbinding met het actuele werkveld. Het *school*/breed inzetten van docenten die meerstemmig zijn in hun beroepservaring, acht het auditteam van grote meerwaarde binnen HKU Theater.

In de gesprekscyclus komen de ontwikkelambities van de docenten aan bod. De teamleiders zien ook toe op de kwaliteit van de gastdocenten en voeren hierover gesprekken.

Diversiteit en inclusie krijgen aandacht via de werving van nieuwe docenten en via 'educate the educator'. Het is belangrijk dat de docenten in dit kader nu zelf de verantwoordelijkheid op zich nemen voor inbreng en niet op de studenten (blijven) leunen.

Het auditteam is zonder twijfel positief over de kwaliteit van de docenten en gastdocenten en komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen

▪ **Huisvesting en materiële voorzieningen**

De onderwijsprogramma's van de *school* HKU Theater zijn in vier verschillende gebouwen gehuisvest. Aan het Janskerkhof staan de twee monumentale hoofdgebouwen. Deze gebouwen ademen tot grote tevredenheid van alle betrokkenen sterk de eigen sfeer van theater. Dat is een sterk punt, maar vanwege het achterstallige onderhoud, ongemakken en onmogelijkheden is er op dit moment ook veel kritiek op deze gebouwen. Dit heeft de volle aandacht van het management van de *school*, maar het management is hierin afhankelijk van besluitvorming op hogeschoolniveau. Er ligt al een 'programma van eisen' dat het management al enige tijd geleden samen met docenten en studenten heeft opgesteld. Een HKU-stuurgroep is thans bezig met het opstellen van een nieuw strategisch huisvestingsplan. De huisvestingsstatus van HKU Theater is hierin een belangrijk onderwerp. Het auditteam beveelt het management aan hierover ook duidelijk te communiceren met studenten, die - zo blijkt uit het Studenthoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit - niet goed begrijpen waarom het allemaal zo lang duurt.

In de gebouwen aan het Janskerkhof vindt met name het onderwijs aan de studenten van de bacheloropleidingen Theater en Docent Theater plaats. Hier is ook een uitgebreide mediatheek en een uitleen voor materialen en apparatuur voor Theater aanwezig.

Het projectonderwijs wordt aangeboden op verschillende satellietlocaties in de stad, zoals het Pieter Baancentrum, het Huis Utrecht¹¹ en Studio Gans¹².

Vanwege de coronamaatregelen was het voor het auditteam niet mogelijk de ruimtelijke voorzieningen aan het Janskerkhof fysiek te bezoeken. De opleidingen hadden evenwel een prachtige VR-rondleiding door de gebouwen gemaakt. Die hebben de panelleden die op 17 juni de eindexamens in de stad Utrecht bezochten, om de beurt kunnen bekijken in Studio Gans. Hiermee heeft het auditteam toch een mooi beeld gekregen van de twee gebouwen op de locatie Janskerkhof en daarmee een beetje van de 'theatersfeer' kunnen proeven. Tevens kon het auditteam op 17 juni een indruk krijgen van de voorzieningen in Studio Gans waar de opleiding tijdelijk kan beschikken over grote ruimten en werkplaatsen waar studenten van o.a. Theatre Design en IPD op schaal kunnen bouwen en prototypes kunnen uittesten. Voor komend studiejaar 2021-2022 is de *school* al weer op zoek gegaan naar andere leegstaande, industriële en flexibele ruimtes. Het auditteam vindt het prijzenswaardig dat de *school* actief zoekt naar oplossingen voor knelpunten die er zijn in de huisvesting; soms aan de zogenoemde rafelranden van de stad, die heel interessante mogelijkheden bieden.

¹¹ Het Huis Utrecht is een huis voor makers en een plek voor experiment en artistiek onderzoek binnen de podiumkunsten.

¹² Studio Gans is een creatieve broedplaats waar mensen een atelier, werkplaats of vergaderruimte kunnen huren, waar workshops of brainstormsessies kunnen plaatsvinden et cetera. De *school* HKU Theater heeft hier ruimten gehuurd.

Tijdens de bezoeken aan de eindexamenexpositie van de studenten TD en IPD werd ook heel duidelijk hoe HKU zichtbaar wil en kan zijn in de stad. Studenten toonden gedurende vier dagen hun eindwerk op allerlei locaties dwars door de stad. Zij gingen daar in gesprek over hun werk en/of onderzoek met de vele mensen die langslieden. Daarmee zorgt de *school* HKU Theater er op een mooie manier voor dat haar studenten meer zichtbaar zijn/worden voor de buitenwereld: het potentiële publiek en/of het werkveld. Dat is heel belangrijk.

Ten tijde van de audit was de *school* met de andere *schools* van HKU en het Expertisecentrum Creatieve Technologie op zoek naar een passend digitaal platform waar studenten met elkaar, met docenten en het werkveld hun werk kunnen delen, waarop ze met elkaar kunnen communiceren en samenwerken en waarop zij hun portfolio kunnen opbouwen. De digitale platforms die de studenten van de verschillende afstudeerrichtingen nu gebruiken – zoals Projectcampus bij TD en het Leerpodium bij EDU en Writing – voldoen, maar er zou nog meer mogelijk moeten kunnen zijn. Het ligt in de bedoeling dat er rond de zomer van 2021 een besluit wordt genomen over strategie en stappenplan.

▪ **Studiebegeleiding**

Het auditteam heeft geconstateerd dat studentwelzijn een thema is dat veel aandacht krijgt binnen de theateropleidingen. Dit is conform de Kwaliteitsafspraken die HKU heeft gemaakt en de daaruit voortgekomen Taskforce Studentwelzijn (STUW). Het auditteam acht dit een passend thema bij een kunstvakopleiding, waar studenten o.a. te maken hebben met hoge prestatiedruk, focus op individuele excellentie en kwetsbaarheid waar het gaat om beoordelingen van anderen over het eigen werk/prestaties.

Om het welzijn van studenten goed te kunnen monitoren, heeft de *school* een sociaal plan opgesteld. Binnen elke afstudeerrichting zijn vier tutoren gezamenlijk verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de studenten. Zij monitoren studievertraging, begeleiden het studentwelzijn en adviseren de studenten bij hun (studie)loopbaan. HKU-breed vinden er enquêtes plaats rondom studentwelzijn: de NOA-thermometer.

Uit het studenthoofdstuk en de gesprekken met de studenten tijdens de audit, is gebleken dat de studenten positief zijn over de begeleiding van de docenten, die veelal als (vakinhoudelijk) coach optreden, en van de tutoren. De lijnen zijn kort binnen deze kleinschalige opleidingen. Daar waar nodig kunnen studenten ook terecht bij de studentdecaan of de studentpsycholoog. Studenten met een functiebeperking kunnen gebruik maken van speciale voorzieningen. HKU heeft hiervoor een protocol 'studeren met een functiebeperking' opgesteld dat te vinden is op de HKU studentportal.

Aan het onderwerp 'vertrouwenspersoon' is tijdens de audit expliciet aandacht besteed. Met de studenten is gesproken over het al dan niet naar een vertrouwenspersoon toestappen wanneer zich problemen voordoen op het gebied van bijvoorbeeld integriteit, ongewenste intimiteiten of vormen van macht; situaties die in de wereld van de kunsten en zeker in de theaterwereld kunnen spelen. De studenten gaven aan dat zij de drempel naar een vertrouwenspersoon hoog vonden. 'Je moet dan eerst uitleggen hoe het in onze opleiding allemaal werkt', aldus een van de studenten. Waar mogelijk en nodig bespreken zij problemen liever eerst met iemand binnen de opleiding zelf. De studenten achtten het echter wel denkbaar dat iemand juist naar een vertrouwenspersoon gaat, omdat die persoon onafhankelijk is van de theateropleidingen. De studenten vonden het belangrijk dat de drie vertrouwenspersonen die HKU heeft benoemd, meer zichtbaar worden. Nu wordt er alleen in een introductie in het eerste jaar aan studenten doorgegeven dat ze naar een vertrouwenspersoon kunnen gaan als dat nodig is.

Theater en corona

Het auditteam heeft geconstateerd dat de *school* heeft geprobeerd de studenten in de coronatijd zo goed mogelijk te blijven volgen en te ondersteunen. De docenten en tutoren hebben het studentwelzijn nauwlettend in de gaten gehouden. Het was zwaar aldus alle betrokkenen, daar theater juist ontstaat in interactie/in de ontmoeting in de (deels) fysieke ruimte.

Zoals onder de standaarden 2-5 is beschreven, heeft de *school* fysieke lessen en werken op locatie toch mogelijk gemaakt. Ook werden er wekelijks (later maandelijks) zogenoemde HKU Theater Balkonsessies georganiseerd: een online live programma vol gesprekken met studenten, docenten en professionals uit de werkvelden. Tevens was er ten tijde van de eerste lockdown een wekelijkse corona-update via Instagram.

Uit het Studenthoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit, is gebleken dat de meeste studenten – ondanks de problemen die zij hebben ervaren en de kritiekpunten die er ook waren - lovend en positief zijn over de docenten, de flexibiliteit van de schoolleiding en over het luisterend oor dat hen is geboden. Ondanks hun gevoel dat er weinig contact was, voelden zij zich onderdeel van de community die de *school* creëert.

▪ **Informatievoorziening**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de informatievoorziening adequaat is. Voor algemene vragen over de studie zoals studiefinanciering en het aanvragen van beurzen en fondsen kunnen de studenten terecht bij de centrale Onderwijs- en Studentzaken. HKU-breed wordt voorts de nodige informatie voor studenten frequent gecommuniceerd via de studentportal en nieuwsbrieven. Op de studentportal is alle relevante informatie te vinden over de opzet en inhoud van de curricula, het rooster en het toetsen en beoordelen.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

De ruimtelijke en materiële voorzieningen voldoen, zij het dat er op dit moment veel kritiek is op de gebouwen aan het Janskerkhof. Dit heeft de aandacht van het management en HKU. Sterke punten zijn de theatersfeer die de gebouwen ademen, de actieve zoektocht van de directie naar alternatieve locaties en het steeds beter zichtbaar maken van de studenten en theater in de stad Utrecht zelf.

De studiebegeleiding door de tutores is adequaat. Studenten zijn positief over de korte lijnen met docenten en de tutores. Sterk punt is de expliciete aandacht voor studentwelzijn. In de coronatijd hebben tutores en docenten veel aandacht besteed aan het volgen en begeleiden van de studenten. Dat was heel belangrijk, want velen hadden het zwaar. De meeste studenten waren evenwel lovend en positief over hun docenten, de flexibiliteit en het luisterend oor dat hen is geboden.

De informatievoorziening via de centrale Onderwijs- en Studentzaken, de nieuwsbrieven en de studentportal is adequaat.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande sterke punten en met in achtneming van het aandachtspunt van de huisvesting tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 8 en 9 voor zowel de opleiding Theater als Docent Theater.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Het auditteam was onder de indruk van de kwaliteit die de *school* HKU Theater toonde in de voorbereiding van het panel op de audit. Alle documentatie was overzichtelijk geordend en goed terug te vinden op de portal. Daaruit is gebleken dat de *school* alle voor de kwaliteit van het onderwijs relevante stukken goed op orde heeft, zoals duidelijke en voor alle betrokkenen gemakkelijk te vinden modulewijzers voor alle afstudeerrichtingen, Onderwijs- en examenreglementen, Toetsplan, Kwaliteitsplan, (jaar)verslagen van commissies, evaluatiegegevens et cetera.

In het Kwaliteitsplan 2020-2025 heeft de *school* duidelijk beschreven hoe zij de kwaliteit van de opleidingen borgt. De *school* heeft scherp in beeld wat al goed gaat en wat nog verbetering behoeft. Ze zorgt ervoor de PDCA-cyclus rond komt.

De *school* betreft alle gremia – studenten, (gast)docenten, examencommissie, werkveld, alumni - actief bij de kwaliteit van het onderwijs.

Met de studenten vinden jaarlijks formele panelgesprekken plaats per lichter en informele panelgesprekken per klas of afstudeerrichting. Ten tijde van de coronacrisis zijn daar nog informele online sessies aan toegevoegd, waaronder de HKU Theater-Balkonsessies. (Zie ook standaard 8.)

Daarnaast halen de afstudeerrichtingen informatie uit evaluaties, zoals de Nationale Studentenenquête (NSE), de Kunstenmonitor (KUO) en de interne HKU Studentwelzijnsenquête (STUW), de zogenoemde NOA-thermometer. Onder de docenten houdt HKU iedere twee jaar een intern medewerkersonderzoek.

Studenten en docenten zijn ook formeel vertegenwoordigd in de Opleidingscommissie, die tweewekelijks bij elkaar komt. Daarnaast benutten de studenten en de docenten regelmatig de wandelgangen om zaken die aandacht behoeven aan te kaarten bij bijvoorbeeld de directeur, de teamleider en/of (andere) docenten en studenten.

Uit het studenthoofdstuk en de gesprekken met studenten tijdens de audit kwam naar voren dat de lijnen kort zijn. Als iets beter moet, dan wordt dat opgepakt; soms al direct, soms later in het jaar of in het volgende studiejaar, aldus de studenten. De studenten ervaren dat er echt naar hen wordt geluisterd.

Zoals al onder standaard 1 is vermeld kent de *school* HKU Theater een zeer betrokken werkveldcommissie, die werkt als klankbord en gevraagd en ongevraagd advies geeft aan de *school*. De vertegenwoordigers van de werkveldcommissie meldden tijdens de audit, dat er goed naar hen wordt geluisterd door de directeur.

Ook het netwerk van alumni is groot en de docenten hebben nog contact met velen via o.a. de alumnibijeenkomsten die een keer in de twee/drie jaar per afstudeerrichting worden georganiseerd en door de inzet van veel alumni als gastdocent.

Zij leveren de afstudeerrichtingen o.a. relevante informatie over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk en over actuele ontwikkelingen. Ook van de gastdocenten ontvangen de afstudeerrichtingen relevante informatie over de actualiteit van het programma. Zoals al eerder is vermeld, vormt de *school* HKU Theater een hechte gemeenschap. Er is duidelijk sprake van een kwaliteitscultuur.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

In het Kwaliteitsplan 2020-2025 heeft de *school* duidelijk beschreven hoe zij de kwaliteit van de opleidingen borgt. De *school* heeft scherp in beeld wat al goed gaat en wat nog verbetering behoeft. Ze zorgt ervoor dat de PDCA-cyclus rond komt. De kwaliteitsdocumenten hebben een transparante en duidelijke structuur.

De opleidingen borgen de kwaliteit zowel via de formele overleggen en evaluaties als via informele gesprekken in de zogenoemde wandelgangen. Studenten, docenten, werkveld, alumni, examencommissie zijn nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. Er wordt goed naar hen geluisterd. Als iets beter moet, dan wordt dat opgepakt; soms al direct, soms later in het jaar of in het volgende studiejaar. De *school* HKU Theater vormt een hechte gemeenschap, waarin duidelijk sprake is van een kwaliteitscultuur.

De opleidingen Theater en Docent Theater voldoen aan basiskwaliteit en het auditteam komt tot het oordeel 'voldoet' voor beide opleidingen voor standaard 9.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam is van oordeel, dat de *school* HKU Theater haar visie op het toetsen en beoordelen en het systeem van toetsen en beoordelen duidelijk heeft beschreven in haar Toetsplan 2020-2021.

De afstudeerrichtingen kennen zowel formatieve als summatieve beoordelingsmomenten. Het formatief beoordelen is vervlochten in de dagelijkse lespraktijk: dagelijks wordt er gekeken naar de totale ontwikkeling van de student. Bij elke bijeenkomst wordt er geoefend, gepraat en gereflecteerd op werk, op het proces en op de keuzes die studenten maken. Dit gebeurt in de vorm van feedback en feedforward door de student zelf (zelfreview), de medestudenten (peerreview) en de betrokken docenten/coaches (docentreview). De opleidingen verwachten dat de studenten naar hun eigen competentieontwikkeling kijken en naar die van hun medestudenten. Het auditteam is zeer te spreken over deze actieve feedbackcultuur en acht dit passend en leerzaam voor de studenten. De studenten die het auditteam sprak, waren hierover ook heel tevreden.

De wijze waarop zij het geven van feedback leren, verschilt per afstudeerrichting. Zo gebruikt IPD bijvoorbeeld de 'DasArts methode'¹³. Bij Writing for Performance oefenen de studenten vanaf jaar 1 met vaste gespreksstructuren en handvatten om feedback te geven. Bij Docent Theater behoort het leren feedback geven ook bij het zogenoemde 'dubbele bodem leren': de studenten leren hun leerlingen/cursisten elkaar feedback te geven.

Het summatieve toetsen gebeurt op twee manieren: i) beoordeling van opdrachten in de afzonderlijke modules door de betrokken docent(en) en ii) integrale beoordelingen van kennis en inzichten. De belangrijkste integrale toetsmomenten bij HKU Theater zijn: de vakfasetoets (einde eerste studiejaar) en het afstudeerprogramma. Beide toetsen markeren een beslismoment: het behalen van de propedeuse respectievelijk het behalen van het diploma.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleidingen er op verschillende manieren voor zorgen dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- de afstudeerrichtingen hebben in een competentiematrix duidelijk aangegeven aan welke competenties de studenten in welke module werken. In de modulebeschrijvingen op de studentportal en in Osiris hebben zij voor alle betrokkenen eveneens inzichtelijk gemaakt welke competenties in de module aan de orde komen, met welke toetsvorm en aan de hand van welke beoordelingscriteria de student beoordeeld wordt, en of het een docent- of een commissiebeoordeling betreft;
- de afstudeerrichtingen maken gebruik van het zogenoemde meerogenprincipe bij het beoordelen. Dit gebeurt in elk geval bij de integrale toetsen. Voor de beoordeling van het eindniveau betrekken de afstudeerrichtingen ook een of meerdere externe beoordelaars in de commissie. Daarmee borgen ze een intersubjectieve beoordeling;

¹³ DasArts (Master of Theater, AHK) heeft een innovatieve nieuwe wijze van feedback ontwikkeld in samenwerking met de filosoof Karim Benammar. Deze feedback methode is erop gericht de inbrenger en het werk dat wordt besproken te beschermen en een veilige plek te bieden waarin geconcentreerde en kwalitatief goede feedback geaccepteerd en gehoord wordt.

- de examencommissie bewaakt de opvolging van de toetsprocedures en de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. Aan de examinatoren worden kwaliteitseisen gesteld. (Zie verder onder de paragraaf 'examencommissie'.)

Het auditteam heeft ook zelf naar een steekproef van toetsen en beoordelingsformulieren van elke afstudeerrichting gekeken. Het auditteam vond de toetsen passend bij de betreffende competenties en leerdoelen. De beoordelingsformulieren met de beoordelingscriteria waren duidelijk. Het auditteam beveelt de afstudeerrichtingen op basis van hetgeen het gezien heeft wel aan op de beoordelingsformulieren niet alleen het oordeel O of V in te vullen, maar de student ook (uitgebreidere) geschreven feedback te geven, zodat ze weten wat al goed gaat en wat ze nog zouden kunnen/moeten ontwikkelen.

De studenten meldden desgevraagd dat zij de toetsen over het algemeen duidelijk vinden. Veelal krijgen zij wel mondelinge feedback van hun docenten. Ze zouden deze feedback ook graag op schrift willen. De studenten pleitten er voorts voor dat de docenten meer tijd uittrekken voor een verdiepend gesprek over de behaalde resultaten en de feedback/-forward. Dat kan de transparantie ten goede komen en geeft de studenten meer kans om te leren. Bij de vakfasetoets gaat dat veelal al wel goed.

Zoals al uit voorgaande blijkt, zijn de opleidingen in transitie en willen zij de studenten steeds meer ruimte bieden voor het volgen van een eigen studiep pad. Dat heeft ook gevolgen voor de toetsing; voor de producten die de studenten opleveren en ook voor de beoordelingsformulieren waarop ruimte moet zijn voor het beoordelen van de eigen leerweg van de studenten. Het auditteam heeft geconstateerd dat alle betrokkenen daarover nu het gesprek voeren. Ook de examencommissie is hierbij betrokken, zo bleek in het gesprek met de leden van die commissie.

De studenten die het auditteam hierover sprak, bevestigden dat de docenten soms nog zoekende zijn. Zo gaf de student TD die net was afgestudeerd aan, dat zij duidelijkere richtlijnen had willen krijgen voor wat er wel en niet passend was als eindwerk. In het verleden was er een harde eis dat alle studenten TD een maquette moesten maken en twee kledinglijnen moesten ontwikkelen. De eis voor kostuum is losgelaten, zodat studenten naast de maquette nu ook iets anders mogen maken passend bij hun eigen profilering en ambities. Daar was de betreffende student blij om, maar het was voor haar vervolgens erg zoeken geweest hoe ver ze dan mocht afwijken van de vroegere eisen. Het auditteam beveelt alle afstudeerrichtingen aan de studenten hierbij goed te blijven coachen.

Examencommissie

De *school* HKU Theater heeft een examencommissie die bestaat uit interne docenten en een externe deskundige. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. In de commissie zijn de verschillende deskundigheden - inhoudelijke en didactische deskundigheid en gecertificeerde kennis van toetsen en beoordelen - aanwezig.

Het auditteam heeft in het gesprek tijdens de audit geconstateerd dat de commissie met name borgt dat de beide opleidingen alle procedures rondom het toetsen en beoordelen naleven, of de stappen die de studenten moeten doorlopen helder zijn en welke overeenkomsten en verschillen er zijn tussen de eindexamens van de verschillende afstudeerrichtingen. Daar waar de commissie nog hiaten aantreft in de uitvoering – zoals het niet navolgen van de eisen rondom de samenstelling van de eindexamencommissie – spreekt zij de studie leider hierop aan. Dit verbeterpunt is inmiddels opgelost. Tijdens studiejaar 2020-2021 waren de effecten van de coronapandemie en richtlijnen een speerpunt van de commissie. (Zie hieronder.)

De examencommissie meldde dat zij niet inhoudelijk naar de toetsen en beoordelingen kijkt. Zij heeft vertrouwen in de kwaliteit van de docenten die die toetsen maken en de studenten beoordelen. In combinatie met de borging van de ontwikkelde beoordelingsprocedures zorgt dit voor een systeem van borging van de kwaliteit.

De examencommissie benoemt jaarlijks examinatoren op basis van overzichtslijsten waarop toetservaring en – bekwaamheden staan vermeld. Het auditteam heeft evenwel in het gesprek met de examencommissie vernomen dat er weliswaar kwaliteitseisen aan de examinatoren zijn gesteld, maar dat de overzichten van de bekwaamheden van de docenten niet altijd compleet waren en/of dat er ook docenten op de lijsten staan die formeel niet aan alle eisen voldoen. Daarbij gaat het vooral om didactische- en toetsbekwaamheid. De betreffende docent beschikt dan wel over vele jaren ervaring als docent bij de opleiding en wordt om deze reden (nog steeds) als examinerator voorgedragen door de studieleader. Het auditteam begrijpt het dilemma van de examencommissie en adviseert te zorgen dat zij jaarlijks tijdig dekkende lijsten krijgt, zodat zij haar taken naar behoren kan uitvoeren.

Daarnaast acht het auditteam het belangrijk dat de examencommissie ook zelf zicht houdt op de inhoud van de toetsen en beoordelingen – waaronder de eindwerken - en er daarbij niet van uitgaat dat het wel goed zit, omdat de docent/toetsopsteller/examinerator beschikt over de juiste kwaliteiten. Het auditteam adviseert de examencommissie zelf een steekproef van eindwerken te bekijken en/of externe deskundigen te vragen naar een steekproef van eindwerken te kijken en de commissie over de bevindingen te informeren. Daarmee krijgt de examencommissie zelf ook zicht op de minder sterke punten/ontwikkelpunten in de eindwerken, die het auditteam had aangetroffen. (Zie daarover standaard 11.)

Toetsing in coronatijd

Zoals al onder de standaarden 2-5 is beschreven, hebben de beide opleidingen tijdens de coronacrisis de onderwijsprogramma's zo snel mogelijk online voortgezet en de toetsing aangepast. Niet zozeer de inhoud van de toetsing veranderde (de leerdoelen en competenties bleven ook in de coronatijd gelijk), maar vooral de toetsvorm. Zo werd bijvoorbeeld de duur van het reflectiemoment door de studenten ingekort in verband met hun online concentratieboog, voerden studenten online performances uit en werd gekeken naar tussenproducten van projecten in het derde studiejaar die de studenten bijvoorbeeld via Google drive met elkaar en de coaches deelden omdat de coaches niet regelmatig fysiek langs konden lopen bij de groep. De online onderwijsstage van ThEDU kreeg de werkvorm 'museumpresentatie', waarin studenten een museaal object gebruikten als metafoor van hun ontwikkeling. Het auditteam trof op de portal van de vijf afstudeerrichtingen voorbeelden van aangepaste toetsing aan en vond die adequaat.

Bij sommige afstudeerrichtingen was het nodig om de toetsmomenten naar een later moment door te schuiven. Zo hebben de eerstejaars studenten van Acting van het cohort 2019-2020 hun vakfasetoets een half jaar later afgerond en heeft bijna de gehele groep afstudeerders van Docent Theater na de zomer van 2020 hun eindexamen tot een afronding gebracht.

Zoals al onder de standaarden 2-5 is beschreven, maakte de coronacrisis ook creatief. De ensemblevoorstelling van de afstuderende acteurs die zij in gezamenlijke quarantaine in tenten maakten, kon gelukkig door de verruiming van maatregelen in juli 2020 uiteindelijk toch in de grote zaal gespeeld worden, waarbij zij ervaringen in het tentenkamp naspeelden.

Zoals al hierboven is vermeld, was ook de examencommissie betrokken bij het toetsen in coronatijd. De opleidingen hebben samen met het Expertisecentrum Leven Lang Leren en Onderwijs Innovatie (LLL&OI) een borgingsdocument opgesteld voor blended onderwijs en toetsen bij online modules. In samenspraak met de examencommissie hebben de opleidingen dit document als kader gebruikt bij toets- en beoordelingsprocedures. Het auditteam heeft kennisgenomen van deze richtlijnen en acht deze passend.

Afstuderen

De afstudeerrichtingen geven op verschillende manieren invulling aan hun eindtrajecten. De opbouw is vaak een combinatie van een instrumentele proeve van bekwaamheid, een profilerend artistiek sociaal-maatschappelijk statement en een ensemblepresentatie of gemeenschappelijke reflectie. Het auditteam is te spreken over de opzet en inhoud van de afstudeerprogramma's en vindt het mooi dat daarin veel integratie is terug te zien.

Acting

Het eindexamen heeft twee componenten: i) toetsing eindniveau aan de hand van twee ensemblevoorstellingen met alle medestudenten van het cohort of binnen een theatergroep in het werkveld en ii) toetsing van het eigen profiel in een combinatie van het Eigen Werk (een theateraal onderzoek naar eigen fascinaties, taal of verhaal), het portfolio (geschreven reflectie) en het eindgesprek (verbale reflectie).

Writing for Performance

Het afstuderen bestaat uit vijf onderdelen: i) afstudeertraject 'het fundament', ii) schrijven van het eindwerk, iii) afstudeeronderzoek, iv) presentatie, v) gesprek. Het afstudeertraject en het onderzoek vormen een tweeluik. Studenten moeten het onderzoek kunnen verbinden aan hun eigen praktijk als schrijver. Ze moeten het thema van het onderzoek verwerken in een fictieel eindwerk. De vorm is vrij: een toneelstuk, een scenario of proza. Tijdens een 'dramatical reading' worden de publiekservaringen getoetst en gaan de studenten in gesprek met hun publiek.

Theatre Design

De studenten TD studeren af met een driedeling eindwerkstuk. Studenten bedenken, realiseren en beschouwen drie projectonderdelen: i) ontwerp, ii) onderzoek en iii) presentatie/expo. Daarin ontwikkelen zij hun eigen interesse. In het ontwerp geven de studenten zelfstandig een ontwerpproces vorm, waarin ze hun gevorderde ambachtelijke vaardigheid en visie op ontwerp tonen. Het onderzoeksproces verloopt gelijktijdig met het ontwerpproces. De resultaten van eindwerk ontwerp en eindwerk onderzoek toont de student na zijn eindexamenpresentatie tijdens een publieke expo.

Interactive Performance Design

Het laatste studiejaar kent drie afstudeerprojecten: i) een groepsproject, ii) een eigen eindwerk en iii) een onderzoek. De eindwerken monden uit in een examen, in de vorm van een expositie. In het groepsproject werken de IPD'ers met elkaar en met studenten van andere opleidingen aan een groot project voor een externe opdrachtgever. In het individuele eindwerk moeten de studenten articuleren wat ze hebben gemaakt, met welke doelstellingen en volgens welke maakroutes. Het eindwerk van de student wordt getoetst op de publiekservaring en de validatie van het werk. In het aansluitend onderzoek werken de studenten deze routes verder uit. Ze moeten hun werk valideren door middel van een context-vergelijkend onderzoek.

Docent Theater

Het programma van het vierde studiejaar bouwt voort op de leerlijnen 'begeleiden', 'maken' en 'onderzoeken'. Ter afronding van elke leerlijn moeten de studenten een eindwerk opleveren. De studenten ronden de leerlijn 'begeleiden' af met een profielstage, waarbij ze gericht kiezen in welke beroepspraktijk zij later zouden willen werken. Ze ronden de leerlijn 'maken' af met een theateraal eindwerk. Dat is over het algemeen een voorstelling, waarin ze zowel hun makersvaardigheden als hun makersprofiel tonen. De studenten ronden de leerlijn 'onderzoeken' af met een profielonderzoek gekoppeld aan de eigen profilering. Het onderzoek staat in relatie met het theateraal eindwerk en de stage(s)

Zoals al hierboven is vermeld, stellen alle afstudeerrichtingen een beoordelingscommissie samen van interne en externe beoordelaars.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

De *school* HKU Theater heeft haar visie op het toetsen en beoordelen en het systeem van toetsen en beoordelen duidelijk beschreven in haar Toetsplan 2020-2021. De afstudeerrichtingen zorgen er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

Het toetsen en beoordelen vindt zowel formatief als summatief plaats. Het formatief beoordelen is vervlochten in de dagelijkse lespraktijk met feedback en feedforward via zelfreview, peerreview en docentreview. Summatieve toetsing gebeurt op moduleniveau en via integrale toetsen waar meerdere (interne en externe) examinatoren bij betrokken zijn. Het auditteam is te spreken over de opzet en inhoud van de afstudeerprogramma's en vindt het mooi dat daarin veel integratie is terug te zien.

Het geven van uitgebreide(re) schriftelijke feedback en het meer tijd nemen voor het gesprek over nog te ontwikkelen punten, verdient nog aandacht.

De afstudeerrichtingen hebben in samenspraak met de examencommissie op een adequate wijze het toetsen en beoordelen in de coronatijd aangepast, waarbij waar nodig wel de toetsvorm of het moment van toetsing werd aangepast, maar er geen concessies zijn gedaan aan de toetsing van de beoogde competenties en leerdoelen.

De examencommissie borgt met name op procesniveau. Het is belangrijk dat de commissie ook zelf zicht houdt op de inhoud van de toetsen en de beoordelingen en ook zelf kennisneemt van de inhoud van de eindwerken en/of zich daarover door externe deskundigen laat informeren. Tevens is het essentieel dat de commissie zorgt dat zij van de afstudeerrichtingen jaarlijks tijdig dekkende lijsten van examinatoren en hun bekwaamheden krijgt, zodat zij haar taken naar behoren kan uitvoeren.

Het auditteam is positief over de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en komt tot het oordeel 'voldoet' voor deze standaard voor beide opleidingen. De aandachtspunten voor de examencommissie staan dit oordeel niet in de weg, daar het auditteam positief is over de wijze waarop de beide opleidingen toetsen en beoordelen.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de Zelfevaluatie en de gesprekken met alumni en het werkveld tijdens de audit, is gebleken dat de afgestudeerden van Theater en Docent Theater in een breed beroepenveld terecht komen; mede vanwege de verschillende afstudeerrichtingen die de *school* HKU Theater kent. Zo werken alumni van Acting bijvoorbeeld bij gezelschappen die voorstellingen maken voor kleine en grote zalen. Ze werken als filmacteur, stemacteur of trainingsacteur. Of ze zetten een eigen collectief op waarmee ze voorstellingen maken en produceren

Alumni van Writing for Performance gaan aan de slag bij theatergezelschappen en productiehuisen/ontwikkelplekken, richten zich op scenarioschrijven of werken bij web-redacties of literaire magazines of als dramaturg voor publieke omroepen.

Alumni van Theatre Design specialiseren zich veelal verder in een van de middelen: kostuum, decor, objecten, installaties en media. Ze gaan aan de slag als vormgever in opera's, musicals, locatie- of objecttheater. Sommigen hebben een zelfstandige praktijk als ontwerper van installaties en objecten in publieke ruimtes of creëren festivals en exposities of werken bij een ontwerp bureau.

Alumni van IPD gaan na afstuderen door als makers van interactieve performatieve ervaringen. Zij ontwerpen voor verschillende werkvelden en realiteiten en veroorzaken belevenissen in fysieke werelden als een zaal, museum, verzorgingshuis of stad of veroorzaken belevenissen in virtuele werelden als een game of een cloud.

Alumni van Docent Theater spelen een rol in de kunsteducatie in de regio Utrecht, landelijk en soms ook internationaal. Veel alumni combineren hun beroepspraktijk van theatermaken met en voor verschillende doelgroepen met doceren binnen of buiten het onderwijs. Zij werken bijvoorbeeld als vakdocent in het primair of voortgezet onderwijs, als docent theatermaken in het mbo of als speldocent bij een jeugdtheaterschool. Ook zijn er alumni werkzaam bij educatieve afdelingen van kunstinstellingen.

In de Zelfevaluatie werden van alle afstudeerrichtingen interessante voorbeelden gegeven van alumni en de plekken/praktijken waar zij werkzaam zijn. Ook de alumni die het auditteam sprak, meldden dat zij in principe voldoende zijn toegerust door hun opleiding om in het werkveld aan de slag te gaan. Wel meldde de alumnus TD dat het aanvankelijk lastig(er) is voor theatervormgevers om aan werk te komen. In tegenstelling tot acteurs en schrijvers die zichzelf ook kunnen aanmelden - die audities kunnen doen of hun producten kunnen opsturen - is het voor een theatervormgever vooral belangrijk dat hij/zij al gekend wordt door het werkveld; bijvoorbeeld een regisseur die jou al kent uit een stage en die graag met jou zijn voorstelling wil maken. Ook de directeur van Het Huis Utrecht herkent dit dilemma. Het Huis werkt bijvoorbeeld (nog) niet samen met studenten van de afstudeerrichting TD, maar wel met Acting en Writing for Performance. Ook afgestudeerden IPD moeten zichzelf 'verkopen'. Ze zijn 'manusje van alles en soms manusje van niks', aldus de alumnus IPD.

Voor alle alumni geldt dat het al opbouwen van een eigen netwerk tijdens de studie heel belangrijk is geweest. Via de projecten en de stages faciliteren de opleidingen daar weliswaar in, maar studenten moeten zelf ook heel (pro-)actief zijn.

De alumni die nog de afstudeerrichting Docerend Theatermaker hadden gevolgd, meldden dat het goed is geweest dat de *school* met deze richting is gestopt.

Zij hadden in deze afstudeerrichting geen lesbevoegdheid behaald en merkten dat veel van hun studiegenoten daar op termijn last van hadden gekregen, omdat het (deels) kunnen werken op een school (financieel) wel heel aantrekkelijk is; ook omdat er voor docerend makers weinig/geen werkveld is.

Sommige afgestudeerden kiezen ervoor nog door te studeren. Zij gaan bijvoorbeeld door naar een hbo-master Kunsteducatie of hbo-master Crossover Creativity of een wo-opleiding als Art-Science, Kunst- en cultuurwetenschappen, Theaterwetenschappen, Filmwetenschappen.

Eigen oordeel auditteam over het gerealiseerde niveau

Het auditteam beoordeelde evenwichtig verdeeld over de verschillende afstudeerrichtingen van vijftien afgestudeerden van de opleiding Theater uit 2019-2020 en 2020-2021 de verschillende bij de afstudeerrichting behorende afstudeerwerken. (Zie daarover standaard 10.) Tevens bezocht het auditteam op 18 juni 2021 een aantal studenten TD en IPD tijdens hun expositie in de stad Utrecht en sprak met hen over hun werk en woonde het auditteam 's avonds de eindvoorstelling bij van de studenten Acting.

Het auditteam beoordeelde van 15 studenten van de opleiding Docent Theater die in 2019-2020 en 2020-2021 afstudeerden de verschillende afstudeerwerkstukken behorende bij de drie leerlijnen. (Zie daarover standaard 10.)

Het auditteam is van oordeel dat alle studenten van de vijf afstudeerrichtingen van Theater en Docent Theater in de verschillende eindwerken (portfolio's, onderzoeksverslagen, voorstellingen, ontwerpen en andere eindproducten) hebben aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam acteur, schrijver, vormgever, maker of docent.

Alle studenten hebben terecht hun diploma gekregen. Ze hebben zich bijvoorbeeld laten zien als breed inzetbare acteur, conceptueel/creatief maker op de vloer, geëngageerd schrijver, maker van authentiek werk met een eigen signatuur, maker van een boeiende interactieve installatie of bevlogen en inspirerende theatermaker en docent voor een groep.

Uiteraard zag het auditteam verschillen in niveau en kwaliteit tussen de afgestudeerden en tussen de verschillende afstudeerwerken, maar het auditteam beoordeelde het niveau van alle afgestudeerden wel als voldoende en zag dat de examinatoren zorgvuldig tot hun verschillende oordelen waren gekomen. Eén student IPD die het auditteam bezocht tijdens de expo was nog niet geslaagd voor zijn eindproduct en moest herkansen. Daarin kon het auditteam zich ook vinden. Het onderzoek van de betreffende student beoordeelde het auditteam wel als voldoende. Het auditteam zag nog wel een aandachtspunt. Het heeft in met name de onderzoekswerken geconstateerd dat de mate van schriftelijke reflectie van veel van de studenten en de onderbouwing aan de hand van theorie en bronnen, mager was. Vaak gaat het slechts om een persoonlijke reflectie zonder gebruikmaking van externe referentiepunten, zoals theorie, good practices en dergelijke. Sommige onderzoeken hadden meer maatschappelijke relevantie mogen hebben en/of hadden meer mogen laten zien dat de studenten zich bewust zijn van het maatschappelijk veld waarin zij opereren. Dat vraagt ook om meer brononderzoek door de betreffende studenten, dan nu heeft plaatsgevonden.

Weging en Oordeel Theater: voldoet

Weging en Oordeel Docent Theater: voldoet

Alle studenten van de vijf afstudeerrichtingen van Theater en Docent Theater hebben in hun verschillende eindwerken (portfolio's, onderzoeksverslagen, voorstellingen, ontwerpen en andere eindproducten) aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam acteur, schrijver, vormgever, maker, docent. Alle studenten hebben terecht hun diploma gekregen. Ze hebben zich bijvoorbeeld laten zien als breed inzetbare acteur, conceptueel/creatief maker op de vloer, geëngageerd schrijver, maker van authentiek werk met een eigen signatuur, maker van een boeiende interactieve installatie of bevlogen en inspirerende theatermaker en docent voor een groep.

Aandachtspunt in met name de onderzoekswerken is nog de mate van schriftelijke reflectie van veel van de studenten en de onderbouwing aan de hand van theorie en bronnen.

Sommige onderzoeken hadden meer maatschappelijke relevantie mogen hebben en/of hadden meer mogen laten zien dat de studenten zich bewust zijn van het maatschappelijk veld waarin zij opereren.

Dat de afgestudeerden het beoogde niveau hebben behaald blijkt ook uit de wijze waarop zij op allerlei plekken en in verschillende rollen in het theaterwerkveld of in een vervolgopleiding – hbo-master of wo-opleiding – functioneren en uit de tevredenheid van het werkveld en de alumni over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. Alumni laten weten dat ze in principe voldoende zijn toegerust om in het werkveld aan de slag te gaan. Velen hebben een hybride beroepspraktijk. Het al tijdens de opleiding opbouwen van een netwerk is voor allen essentieel geweest om werk te vinden/te krijgen.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor deze standaard voor beide opleidingen.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is positief over de beweging die de opleidingen hebben ingezet. Van alle gremia heeft het auditteam gehoord over de stappen die er inmiddels al gezet zijn en over de crossovers en de muren die zijn afgebroken, over de onderlinge samenwerking en de ruimte die er is voor studenten om een eigen studierpad te volgen. Nu is het belangrijk dat de opleidingen/ de verschillende afstudeerrichtingen deze beweging 'verduurzamen'. Er zijn nog verschillen in tempo waar te nemen tussen de afstudeerrichtingen. Bij het thema 'diversiteit' en 'inclusie' zijn de studenten vaak de trekker. Zij gaan/willen daarin sneller dan hun docenten. Het is belangrijk dat de docenten dat nu zelf oppakken.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden voor zowel de opleiding Theater als de opleiding Docent Theater als 'voldoet' en komt op basis hiervan tot het eindoordeel 'positief' voor beide opleidingen.

6. AANBEVELINGEN

- Met de huidige leden van de werkveldcommissie bespreken de opleidingen weliswaar aspecten rondom educatie, maar het auditteam pleit er evenals het vorige auditteam voor kritisch naar de huidige samenstelling van de commissie te kijken zodat het voortgezet onderwijs – een van de werkvelden van de afgestudeerden van de opleiding Docent Theater – ook goed vertegenwoordigd zijn.
- Zorg ervoor dat de drie vertrouwenspersonen die HKU heeft benoemd, meer zichtbaar worden voor de studenten.
- Neem als docenten nu zelf de verantwoordelijkheid voor het integreren van de actuele thema's rondom inclusie en diversiteit in het lesaanbod en blijf hiervoor niet op de studenten leunen. Zorg ervoor dat de instroom van docenten met een aanvullend referentiekader gewaarborgd wordt.
- Houd als examencommissie ook zelf zicht op de inhoud van de toetsen en beoordelingen; waaronder de eindwerken. Beoordeel zelf een steekproef van eindwerken of vraag externe deskundigen naar een steekproef van eindwerken te kijken en de commissie over de bevindingen te informeren. Zorg er tevens voor dat er dekkende lijsten van examinatoren en hun bekwaamheden aanwezig zijn.
- Geef de studenten (uitgebreidere) schriftelijke feedback op de beoordelingsformulieren, zodat zij weten wat al goed gaat en wat ze nog zouden moeten/kunnen ontwikkelen. Trek meer tijd uit voor een verdiepend gesprek over de behaalde resultaten en de feedback/-forward.
- Zorg snel voor (meer) duidelijkheid voor studenten die hun eigen studiep pad volgen over de eisen aan de (eind)producten.
- Besteed meer aandacht aan het schriftelijk kritisch reflecteren op het onderzoek(sproces) en de onderbouwing met theorie en bronnen. Leg de lat op dit punt hoger.

BIJLAGE I Scoretabellen

Scoretabel paneloordelen HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht hbo-bacheloropleiding Theater voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

Scoretabel paneloordelen HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht hbo-bacheloropleiding Docent Theater voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleidingen Theater en Docent Theater – HKU – Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Naam	Rol
Mevr. Joséphine Rutten	Voorzitter
Mevr. Gudrun Beckmann	Lid
Dhr. Tobias Kokkelmans	Lid
Dhr. Jörgen Tjon A Fong	Lid
Mevr. Nina de Wringer	Student-lid
Mevr. Rianne Versluis	Secretaris

HKU Theater - Programma bezoek visitatiecommissie
Vrijdag 18 juni 2021

13.15 uur	Ontvangst Tobias Kokkelmans, José Koot en Rianne Versluis HKU Theater, Janskerkhof 17/18, Utrecht Alumni ontvangen u aan de poort van de school. Kennismaking Toelichting op programma Uitreiking fietsen (Alumni van HKU Theater begeleiden u de gehele middag – tot aan het diner – op de route.)
13.30 uur	Aanvang fietsroute langs eindexamen expositie TAKE SPACE https://hkutheaterpresenteert.nl/take-space/ student 1 IPD student 2 IPD student 3 IPD student 4 TD student 5 TD
16.25 uur	Ontvangst in de Studio Gans door directeur <i>school</i> HKU Theater Gansstraat 143, Utrecht Individuele VR rondleidingen
18.45 uur	Diner
20.30 uur	HKU Theater, Akademietheater, Janskerkhof 17/18 Aanvang examenvoorstelling acteurs: I throw myself in the middle https://www.hku.nl/agenda/i-throw-myself-into-the-middle Gastenlijst: Tobias Kokkelmans, Jörgen Tjong A Fong en Rianne Versluis

Donderdag 24 juni 2021 (online via Zoom)

Tijd	Gesprekspartners¹⁴ (incl. functies/rollen)	Mogelijke onderwerpen
09.15 – 9.30	Inloggen/welkom	
09:30 – 10:30	Panel Opleidingsmanagement Directeur + 5 studieleiders	<u>Kennismaking MT en vaststellen agenda</u> <ul style="list-style-type: none"> - strategisch beleid, visie, missie - ontwikkelingen in en relatie met werkveld - marktpositie / positionering & profilering - internationale oriëntatie - visie op toegepast onderzoek - lectoraat & kenniskring - personeelsbeleid / scholing - hbo-niveau / onderwijsrendement - kwaliteitszorg
10:30-11:00	Pauze	- intern overleg
11:00-12:30	Panel Studenten 2 van Docent Theater en 4 van Theater (elke afstudeerrichting 1)	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> <ul style="list-style-type: none"> - aansluiting vooropleiding / toelating - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studielast - studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) - kwaliteit docenten - informatievoorziening - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen - afstuderen
12.30 – 13.30	Lunch pauze en intern overleg auditpanel	- intern overleg
13.30 – 14.30	Panel Examencommissie 5 personen (3 leden, extern lid en ambtelijk secretaris)	<u>Gespreksonderwerpen EC:</u> <ul style="list-style-type: none"> - bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
14.30 – 15.00	Pauze en intern overleg auditpanel	- intern overleg

¹⁴ In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

15.00 – 16.30	Panel Docenten 7 docenten	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> <ul style="list-style-type: none"> - samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud, vormgeving, ontwikkelingen, eigenheid en samenhang programma (karakteristieken) - relatie met / input van werkveld - praktijkcomponenten / stage - internationale component - onderzoekslijn - interactie onderzoek en onderwijs - aansluiting instromers <u>Gespreksonderwerpen OC:</u> <ul style="list-style-type: none"> - interactie met het management rol bij de interne kwaliteitszorg mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
16.30 – 17.00	Eind dag 1. Intern overleg auditpanel, bepalen aandachtspunten dag 2.	- intern overleg

Vrijdag 25 juni 2021 (online via Zoom)

Tijd	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Mogelijke onderwerpen
09:00 – 09.30	Vooroverleg auditpanel	- intern overleg
09.30 – 11.00	Panel Werkveld / Alumni 8 personen	<u>Gespreksonderwerpen alumni:</u> <ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding <u>Gespreksonderwerpen werkveld:</u> <ul style="list-style-type: none"> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - betrokkenheid kwaliteitszorg
11.00 – 11.15	Pending issues	
11.15 – 12.15	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
12.15	Terugkoppeling	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de twee opleidingen is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleidingen geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende twee opleidingen. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

Voorafgaand aan de audit op 24 en 25 juni 2021 heeft een deel van het panel op 18 juni op verschillende plekken in de stad Utrecht eindexamenpresentaties bezocht van door het panel geselecteerde afstudeerders van Theatre Design en Interactive Performance Design. 's Avonds woonden deze panelleden de eindvoorstelling bij van de zes afstudeerders van Acting. De eindwerken van de afstudeerders van Writing for Performance en van de opleiding Docent Theater van juni 2021 waren online te bekijken; evenals de eindwerken van alle door het panel geselecteerde afstudeerders uit 2019-2020.

Verantwoording werkwijze ten tijde van corona

Vanwege de coronamaatregelen is in nauw overleg tussen het panel en de opleidingen besloten de audit op 24 en 25 juni 2021 online uit te voeren via Zoom. Hierbij waren de panelleden op 24 juni op twee* na en op 25 juni op een na bijeen op de locatie van Hobéon in Den Haag. Via video-conferencing apparatuur stonden de panelleden in Den Haag voor vooroverleg en tussentijds overleg in contact met het panellid dat vanuit huis participeerde in de audit. Via Zoom voerden de panelleden de gesprekken met de auditees die eveneens allen online vanuit huis of de locatie HKU de gesprekken voerden.

Van tevoren zijn duidelijke afspraken gemaakt met de opleidingen en de panelleden over o.a. beschikking over een stabiele internetverbinding en over een 'eigen' online omgeving voor intern overleg voor het panel. Tevens zijn afspraken gemaakt om voorafgaand aan de audit alle aanvullende documentatie online te kunnen raadplegen.

*Een van de auditoren kon vanwege plotselinge familieomstandigheden op 24 juni helaas niet aanwezig zijn bij de gesprekken. De overige panelleden hebben zijn vragen/aandachtspunten meegenomen in de gesprekken met de auditees.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten, alumni en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken. Daar waar het de huisvesting betreft was er voor de panelleden die op 18 juni Utrecht bezochten een VR-rondleiding georganiseerd.

Hierdoor konden zij ondanks het feit dat zij de huisvesting vanwege de coronabeperkingen niet fysiek konden bezoeken, toch een mooi beeld kregen van de twee gebouwen op de locatie Janskerkhof.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en AeQui waarbij Hobéon twee hogescholen en AeQui vier hogescholen heeft beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en AeQui gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als AeQui en door de inzet van getrainde voorzitters.

Open spreekuur

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel.

Het auditteam ontving in totaal zeven reacties: 3 complimenten en 4 opmerkingen.

De secretaris en de voorzitter hebben een analyse gemaakt van de verschillende reacties en deze gegroepeerd naar thema's. Het auditpanel heeft aan de hand van deze thema's tijdens de audit nagekomen in hoeverre er sprake was van een incident of een breder gevoeld aandachtspunt, zonder de namen van de melders te noemen. Daarmee waarborgde het auditteam de anonimiteit van de melders. Alle melders zijn op de hoogte gebracht van deze werkwijze.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- op een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleidingen Theater en Docent Theater
- Studenthoofdstuk studenten vijf afstudeerrichtingen
- Intro video's vijf afstudeerrichtingen
- Beroeps- en opleidingsprofiel Theater 2017
- Opleidingsprofielen Kunstvakdocentopleidingen 2018
- LNT Position paper | Theater in de toekomst 2019
- Programmabeschrijving per afstudeerrichting
- Studiepuntentabel + competentiematrix per afstudeerrichting
- Modulebeschrijvingen per afstudeerrichting met daarin inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling (OER) per afstudeerrichting
- Overzicht van de ingezette docenten per studierichting
 - naam, functie/taken, omvang aanstelling, opleiding&graad en expertise
- Overzicht van het ingezette personeel Productiebureau
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken per afstudeerrichting
- HKU Theater Kwaliteitsplan Onderwijs 2020-2025
- HKY Theater Kunstenmonitor 2019
- HKU Theater Toetsplan 2020-2021
- HKU Theater Richtlijnen voor coronabestendig toetsen 2020-2021
- Coronawijzigingen in toetsing blok 3 en 4 studiejaar 2019-2020 en 2020-2021
- Voorbeeld Theatre in Education | corona wijziging toetsing internationale stage 2019-2020
- Voorbeeld Theatre Design | corona aanpassing vakfasetoets jaar 1 2019-2020
- Voorbeeld Productiebureau | corona wijziging beoordeling 3^e jaars projecten 2019-2020
- Jaarverslagen examencommissie 2018-2019 en 2019-2020
- Jaarverslagen opleidingscommissie 2018-2019 en 2019-2020
- Toetsvoorbeelden + beoordelingsformulieren per afstudeerrichting

Het auditpanel heeft van vijftien studenten Theater gespreid over de vier afstudeerrichtingen en van vijftien studenten Docent Theater de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers evenals de titels van de eindwerken hier weggelaten maar uiteraard wel bekend bij de secretaris van het auditteam, en daar eventueel op te vragen.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 2 juni 2021 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Docent Theater van HKU, onder het nummer 009272 (Docent Theater).

Op 16 juni 2021 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Theater van HKU, onder het nummer 009274 (Theater).

Op 23, 24 en 29 juni 2020 vond emailwisseling plaats tussen Hobéon en NVAO over de vervanging van de secretaris bij deze audits.

Naam visitatiegroep:	1. HBO Theater 2. HBO Docent Theater
----------------------	---

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
Drs. J.E.J. Rutten	Mevrouw Rutten is rector / bestuurder van Stichting VO Amsterdam Zuid en Rector van het St. Nicolaaslyceum in Amsterdam. Regelmatig neemt zij als voorzitter of werkvelddeskundige deel aan auditteams in vo, hbo, wo.
Drs. T.H.G.W. Kokkelmans	De heer Kokkelmans bekleedt verschillende functies. Zo is hij o.a. verantwoordelijk voor de festivaldramaturgie en het artistiek beleid van O Festival Rotterdam en is hij dramaturg bij Muziektheater Transparant (Antwerpen).
J. Tjon A Fong MA	De heer Tjon A Fong is artistiek leider van Urban Myth. Hij is daar betrokken bij het ontwikkelen en regisseren van projecten. Ook is hij betrokken bij beeldende kunst projecten onder andere bij het Rijksmuseum, Rembrandthuis en Amsterdam Museum.
Drs. G. Beckmann	Mevrouw Beckmann is hoofd van de masteropleiding Kunsteducatie, een joint degree van NHL Stenden en Hanzehogeschool; uitgevoerd bij Academie Minerva te Groningen en lid van de onderzoeksgroep kunsteducatie bij het Kenniscentrum Kunst en Samenleving/Hanzehogeschool Groningen.
N. de Wringer	Mevrouw de Wringer is vierdejaars student aan de opleiding Docent Theater van ArtEZ.
G.C. Versluis	Mevrouw Versluis is senior-adviseur bij Hobéon. Gecertificeerd secretaris sinds november 2010.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl